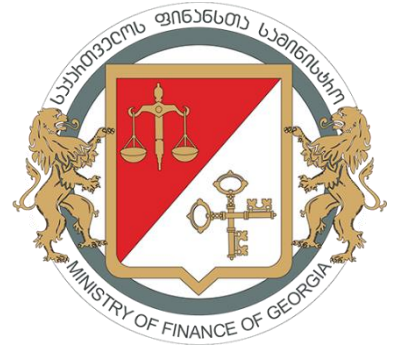

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ეკონომიკური ტენდენციების
კვარტალური მიმოხილვა

IV კვარტალი, 2022

მოკლე შეჯამება

- 2022 წლის ეკონომიკურმა ზრდამ, წინასწარი მონაცემებით, 10.1 პროცენტი შეადგინა
- მეოთხე კვარტალში საშუალო ეკონომიკური ზრდა 9.5 პროცენტია
- მეოთხე კვარტალში წლიურმა ინფლაციამ შეადგინა 10.3 პროცენტი, ხოლო საბაზისო ინფლაციამ (თამბაქოს გარეშე) - 7.1 პროცენტი
- ექსპორტი გაიზარდა წლიურად 18.6 პროცენტით
- იმპორტი გაიზარდა წლიურად 27.3 პროცენტით
- ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი მნიშვნელოვნად გაიზარდა საბაზო ეფექტის გამო და უკვე დაფიქსირდა 2019 წლის დონეზე მაღლა
- რეფინანსირების განაკვეთი კვლავ 11.0 პროცენტს შეადგენს

სარჩევი

<u>რეალური სექტორი</u>	4
<u>ეკონომიკური ზრდა</u>	4
<u>დასაქმება და უმუშევრობა</u>	6
<u>ფასების დონე</u>	7
<u>რეგიონის ეკონომიკური მიმოხილვა</u>	9
<u>საგარეო სექტორი</u>	11
<u>მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი</u>	11
<u>საგარეო ვალი</u>	12
<u>პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები</u>	13
<u>საგარეო ვაჭრობა</u>	14
<u>ტურიზმი</u>	15
<u>ფულადი გზავნილები</u>	15
<u>სხვა ქვეყნებზე დამოკიდებულება</u>	16
<u>გაცვლითი კურსი</u>	17
<u>ფისკალური სექტორი</u>	18
<u>ნაერთი ბიუჯეტის შესრულება</u>	18
<u>საქართველოს სახელმწიფო ვალი</u>	20
<u>მონეტარული სექტორი</u>	21
<u>კერძო სექტორის ლარიზაცია</u>	21
<u>სესხების მიმოხილვა</u>	22
<u>დეპოზიტების მიმოხილვა</u>	23
<u>მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი</u>	24
<u>საპროცენტო განაკვეთები</u>	25

რეალური სექტორი

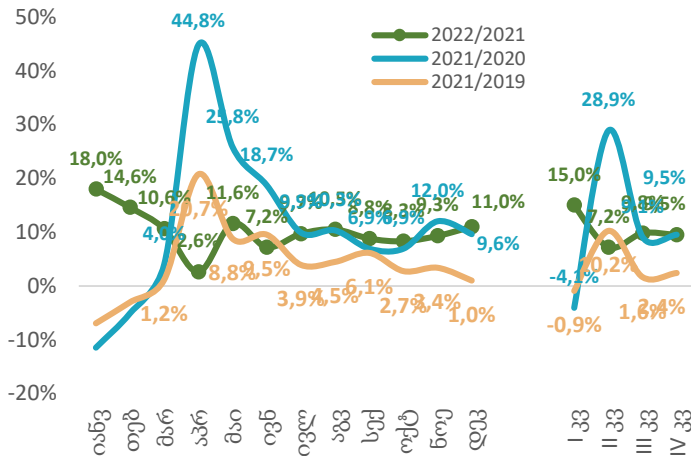
ეკონომიკური ზრდა

წინასწარი მონაცემებით, 2022 წლის მეოთხე კვარტალში რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით საშუალოდ გაიზარდა 9.5 პროცენტით. ამავე დროს, 2022 წლის მეოთხე კვარტალში რეალურმა ეკონომიკურმა ზრდამ 2019 წლის მეოთხე კვარტალთან შედარებით შეადგინა 9.6 პროცენტი საშუალოდ. კერძოდ, მეოთხე კვარტალში ექსპორტი წლიურად გაიზარდა 18.6 პროცენტით, ხოლო იმპორტი წლიურად გაიზარდა 27.3 პროცენტით. ამავე დროს, 2019 წლის მესამე კვარტალთან შედარებით, ექსპორტი გაიზარდა 40.7 პროცენტით, ხოლო იმპორტი გაიზარდა 41.5 პროცენტით. საგარეო მოთხოვნა ზრდას განაგრძობს. ტურიზმის გათვალისწინებით, პანდემიამდე არსებულ მდგომარეობასთან შედარებით, საგარეო მოთხოვნა იზრდება. საერთაშორისო მოგზაურობისგან მიღებული შემოსავალი მეოთხე კვარტალში წლიურად გაიზარდა 2.6-ჯერ, ისევე როგორც 2019 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, რომელთან მიმართებაშიც ადგილი აქვს 45.7 პროცენტთან ზრდას.

2022 წლის დასაწყისში გაუარესებული ეპიდემიოლოგიური ვითარების გამო, ადგილი ჰქონდა რიგ შეზღუდვებს, რაც ხელს უშლიდა ეკონომიკური აღდგენის პროცესს. შეზღუდვების თანდათანობით მოხსნასთან ერთად გაიზარდა ეკონომიკური აქტივობაც და 2022 წლის პირველ კვარტალში რეალური მშპ წლიურად გაიზარდა 14.9 პროცენტით. რაც, 2019 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 21.6 პროცენტს შეადგენს. 2022 წლის მეორე კვარტალში დაფიქსირდა 7.1 პროცენტის ზრდა.

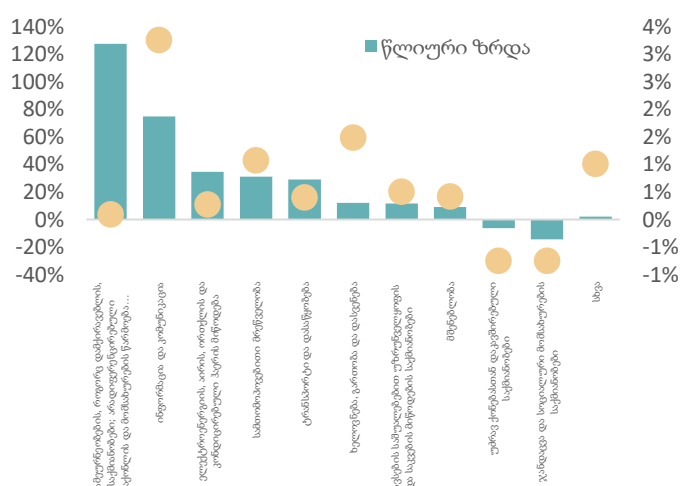
რაც შეეხება 2022 წლის მესამე კვარტალს, დაფიქსირდა 9.8 პროცენტის ზრდა. 2022 წლის მესამე კვარტალში მნიშვნელოვანი წილი ექსპორტის კომპონენტმა შეიტანა, რომელიც რეალურ გამოსახულებაში წლიურად 24.1 პროცენტით გაიზარდა, ასევე მნიშვნელოვანი წვლილი ჰქონდა ინვესტიციების კომპონენტს, რომელიც 3.5 პროცენტით გაიზარდა. ამავე დროს, რეალურ გამოსახულებაში შემცირდა მოხმარების კომპონენტი 8.5 პროცენტით და ასევე

დიაგრამა 1: ეკონომიკური ზრდა

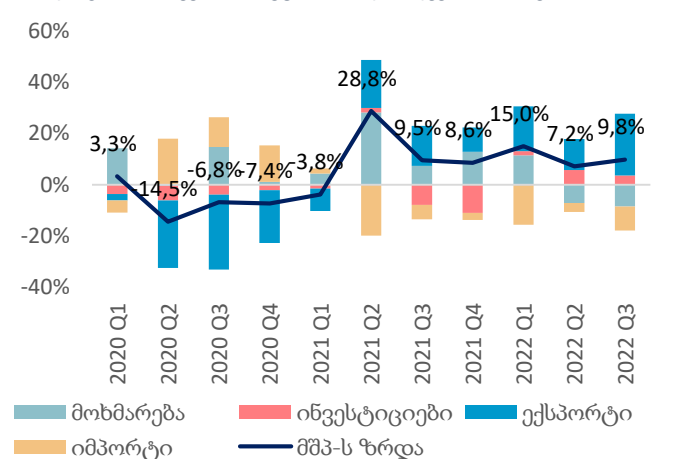
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 2: სექტორების რეალური ზრდა, 2022 III კვარტალი

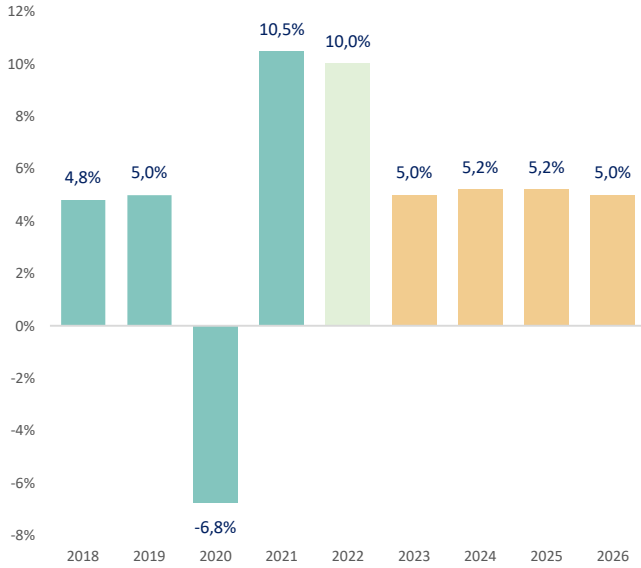
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 3: ეკონომიკური ზრდის დეკომპოზიციის

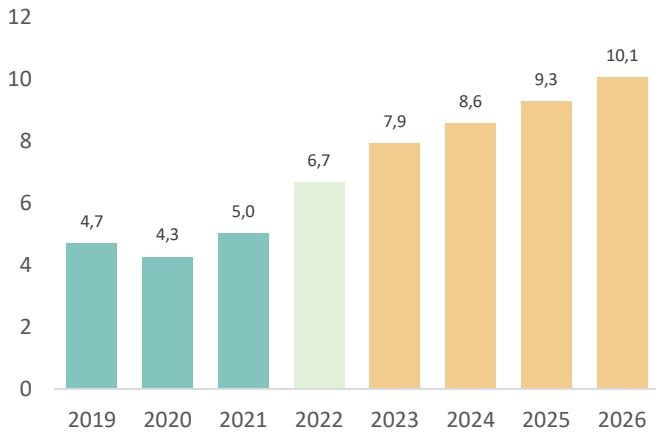

წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 4: ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი

დიაგრამა 5: მშპ მოსახლეობის ერთ სულზე, ათასი აშშ დოლარი

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ადგილი ჰქონდა იმპორტი წლიურად შემცირებას 9.4 პროცენტით.

2022 წლის III კვარტალში რიგ საქმიანობებში გამოვლინდა ეკონომიკური ზრდა. კერძოდ, მნიშვნელოვანი წვლილი ზრდაში შეიტანა შემდეგმა საქმიანობებმა: ინფორმაცია და კომუნიკაცია (74.9 პროცენტი), ელექტროენერჯის, აირის, ორთქლის და კონდიციონერული ჰაერის მიწოდება (34.7 პროცენტი), სამთომოპოვებითი მრეწველობა (31.3 პროცენტი), ტრანსპორტი და დასაწყობება (29.0 პროცენტი), ხელოვნება, გართობა და დასვენება (12.0 პროცენტი), განთავსების საშუალებებით უზრუნველყოფის და საკვების მიწოდების საქმიანობები (11.7 პროცენტი), მშენებლობა (9.1 პროცენტი).

2023 წლის განმავლობაში ზრდა ნაწილობრივ დამოკიდებული იქნება რეგიონში არსებულ მდგომარეობასა და ქვეყნის ეკონომიკაზე მის გავლენაზე. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს პროგნოზის მიხედვით, 2023 წელს მოსალოდნელია 5.0 პროცენტიანი ეკონომიკური ზრდა, რომელიც უზრუნველყოფილი იქნება შიდა მოთხოვნის ზრდით და ბიუჯეტში გათვალისწინებული ფისკალური სტიმულების ღონისძიებებით. 2024 წლიდან ეკონომიკა გააგრძელებს საშუალოდ 5.1 პროცენტიან ზრდას, 2024-2026 წლებში.

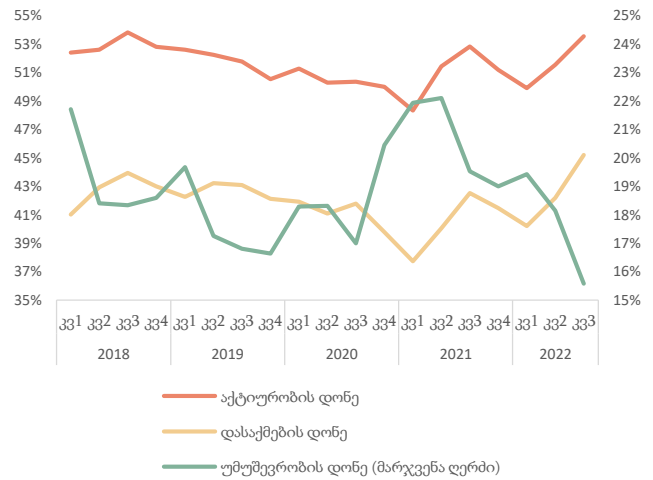
დასაქმება და უმუშევრობა

2022 წლის მესამე კვარტალში უმუშევრობის დონემ 15.6 პროცენტი შეადგინა, რაც 2.5 პპ-ით ნაკლებია წინა კვარტლის მნიშვნელობაზე და 3.9 პპ-ით ნაკლებია წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით. მათ შორის, უმუშევრობა ქალაქად შეადგენდა 16.4 პროცენტს (-4.7 პპ წ/წ), ხოლო სოფლად - 14.5 პროცენტს (-2.7 პპ წ/წ). უმუშევრობის ყველაზე მაღალი დონით 15-24 და 25-34 ასაკობრივი ჯგუფები გამოირჩევა. 2022 წლის მესამე კვარტალში ეკონომიკურად აქტიურმა მოსახლეობამ შრომისუნარიანი ასაკის მოსახლეობის (15 წლის და უფროსი ასაკის მოსახლეობა) 53.5 პროცენტი შეადგინა. 2022 წლის მესამე კვარტალში, ქალების ჯგუფში უმუშევრობის დონემ შეადგინა 13.1 პროცენტი, ხოლო მამაკაცების ჯგუფში, აღნიშნულმა მაჩვენებელმა შეადგინა 17.5 პროცენტი.

2022 წლის მესამე კვარტალში დასაქმებულთა რაოდენობა გაიზარდა 6.0 პროცენტით წინა წლის შესაბამის კვარტალთან შედარებით, ხოლო 2.7 პროცენტული პუნქტით გაზრდილია დასაქმების დონე. ამავე პერიოდში უმუშევართა რაოდენობა წლიურად შემცირდა 19.3 პროცენტით. რაც შეეხება პროდუქტიულობას (რეალური გამოშვების შეფარდება დასაქმებულთა რაოდენობაზე), წლიურად გაიზარდა 3.5 პროცენტით. ამავე დროს, 16.5 პროცენტით გაიზარდა დასაქმებულთა საშუალო ნომინალური ხელფასი, რომელიც 2022 წლის მეორე კვარტლის მდგომარეობით შეადგენს 1,595.0 ლარს.

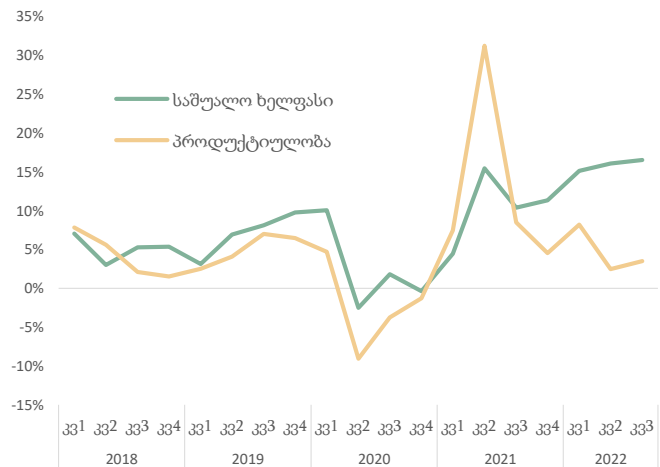
2022 წლის მესამე კვარტალში ადგილი ჰქონდა პროდუქტიულობის 3.5 პროცენტიან ზრდას წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით. პროდუქტიულობა გამოთვლილია რეალური მშპ-ს დასაქმებულთა რაოდენობაზე შეფარდების ზრდის ტემპით.

დიაგრამა 6: შრომის ბაზრის ინდიკატორები

წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 7: პროდუქტიულობა და დასაქმებულთა საშუალო ხელფასი (წლიური ცვლილება, %)

წყარო: საქსტატი

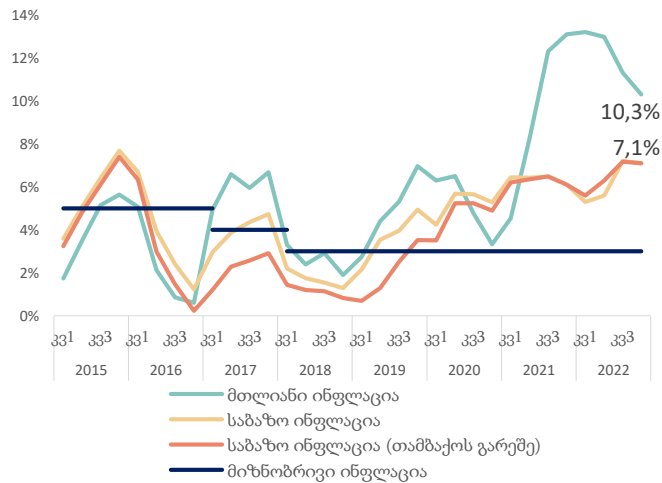
ფასების დონა

2022 წლის დასაწყისიდან შეინიშნება წლიური ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებელთან მნიშვნელოვანი გადაჭარბება. აღნიშნულის მიზეზს ძირითადად წარმოადგენს მიწოდების მხარეს არსებული ფაქტორები, როგორც არის საერთაშორისო სასაქონლო ბაზრებზე მნიშვნელოვნად გაძვირებული პროდუქცია და გლობალურად სატვირთო ტრანსპორტირების ხარჯების მკვეთრი ზრდა. ამავე დროს, წლიური ინფლაციის მაჩვენებელზე გავლენა იქონია კომუნალური გადასახადების ცვლილებამ, რადგან სუბსიდირების პროგრამის დასრულებამ აღნიშნული საქონლის ინფლაციის მაჩვენებელი იმაზე მეტად გაზარდა, ვიდრე თავდაპირველი შემცირება იყო და მთლიანი ინფლაციის მაჩვენებლის მატება გამოიწვია. ინფლაციაზე ასევე გავლენას ახდენს მნიშვნელოვნად გააქტიურებული შიდა მოთხოვნა, რომელიც აღარ არის ინფლაციის შემამცირებელი ფაქტორი როგორც ეს იყო წინა პერიოდებში, ეკონომიკური ვარდნის დროს. გლობალური ინფლაცია წარმოადგენს საერთაშორისო ორგანიზაციების განხილვის საკითხს. საერთაშორისო ბაზარზე ნედლეულის, ნავთობის, გაზის ფასების ზრდამ და მნიშვნელოვანმა ფისკალურმა სტიმულებმა გამოიწვია ინფლაციური წნეხის ზრდა. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ბოლო პროგნოზის მიხედვით (იანვარი, 2023), მსოფლიო ინფლაცია შემცირდება ოქტომბრის პროგნოზის 8.8 პროცენტიდან 6.6 პროცენტამდე, ასევე მოსალოდნელია, 2024 წელს 4.3 პროცენტამდე შემცირება. მიუხედავად მოსალოდნელი ინფლაციის შემცირებისა, ის პანდემიამდელ პერიოდზე (2017-2019 წლები) მაღალი რჩება.

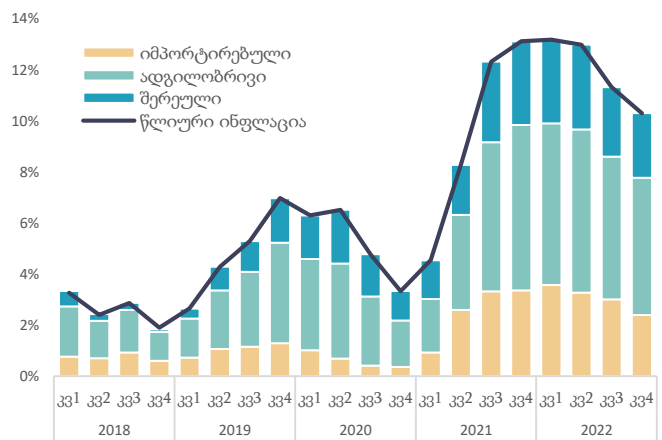
2022 წლის მეოთხე კვარტალში წლიურმა ინფლაციამ შეადგინა 10.3 პროცენტი. აღნიშნული ზრდა მნიშვნელოვნად არის გამოწვეული გეოპოლიტიკური ვითარებიდან გამომდინარე არსებული გაურკვევლობის მაღალი დონიდან. ინფლაციის ხანგრძლივი დროით გადახრა მიზნობრივი მაჩვენებლიდან აძლიერებს ინფლაციურ მოლოდინებს. ასევე, აღსანიშნავია მოთხოვნიდან გამომდინარე ინფლაციური ეფექტი. გაზრდილი მიგრაციული ნაკადები ასტიმულირებს მოთხოვნას და მაღალ დონეზე რჩება ადგილობრივი ინფლაცია. საერთაშორისო ტრანსპორტირების ფასების შემცირება კი აისახება იმპორტირებულ ინფლაციაზე. საბაზო ინფლაცია (თამბაქოს გარეშე) კი მეოთხე კვარტალში გაუტოლდა 7.1 პროცენტს.

21 დეკემბერს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა მიიღო გადაწყვეტილება

დიაგრამა 8: წლიური ინფლაცია

დიაგრამა 9: ინფლაციის დეკომპოზიცია

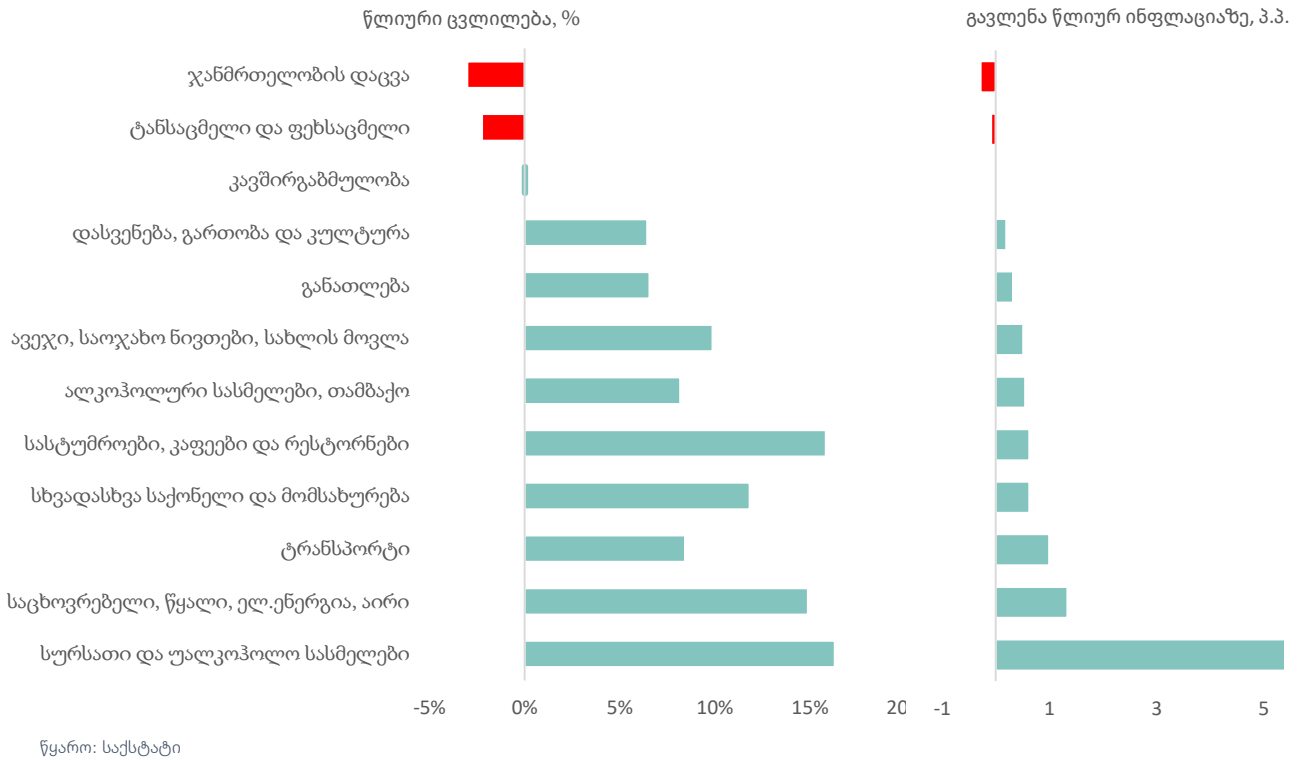

წყარო: საქსტატი, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

რეფინანსირების განაკვეთის გამკაცრებულ დონეზე, 11 პროცენტზე დატოვების შესახებ, ფასების შემდგომი მომატების მოლოდინების ზეწოლის შესამსუბუქებლად.

2022 წლის მეოთხე კვარტლის ჭრილში, მთლიან ინფლაციაში ადგილობრივი ინფლაციის წვლილი გაუტოლდა 5.4 პროცენტს, ხოლო იმპორტირებული ინფლაციის წვლილმა შეადგინა 2.4 პროცენტი. აღნიშნული დინამიკა გამოწვეულია სურსათზე ფასის მომატებით და სამომხმარებლო კალათაში სასურსათო საქონლის ჯგუფის მიერ შედარებით მაღალი წონის დაკავებით.

დიაგრამა 10: ინფლაციის დეკომპოზიცია, IV კვარტალი, 2022

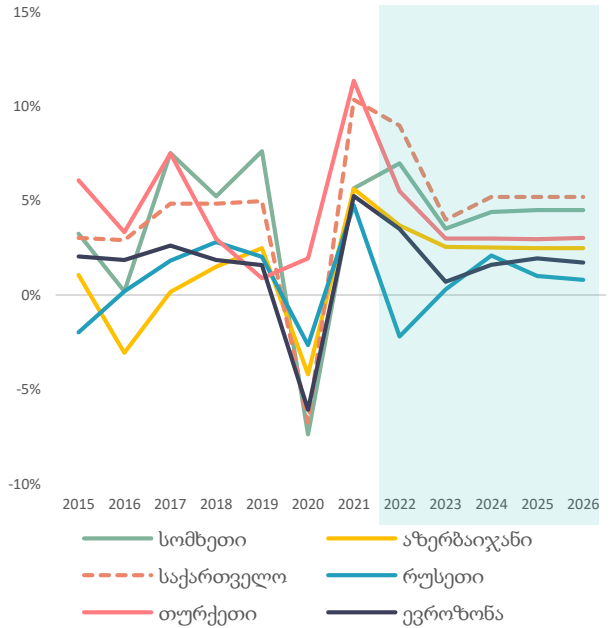
რეგიონის ეკონომიკის მიმოხილვა

მას შემდეგ, რაც რუსეთი შეიჭრა უკრაინაში, მსოფლიო ზრდის და ინფლაციის პერსპექტივები გაუარესდა. 2022 წელს ომის დაწყების შემდგომ IMF-მა რამდენჯერმე განაახლა თავისი პროგნოზები მიმდინარე და შემდგომი წლებისთვის, 2022 წლის ოქტომბრის ეკონომიკური მიმოხილვის მიხედვით 2022-2023 წლებში მსოფლიო ეკონომიკის ზრდა შეადგენდა 3.2 და 2.7 პროცენტს. ბოლო განახლება IMF-მა 2023 წლის იანვრის ბოლოს გააკეთა, რის მიხედვითაც 2022 წელს გაუმჯობესებულია ზრდის მაჩვენებელი და 3.4 პროცენტს შეადგენს მთელი მსოფლიოსთვის. მაგრამ 2022 წელთან შედარებით 2023 წელს ზრდის ტემპი კლებულობს და 2.9 პროცენტს შეადგენს, ეს ძირითადად განპირობებულია უკრაინაში ომით, გამკაცრებული მონეტარული პოლიტიკით განვითარებულ ქვეყნებში.

ომის მიუხედავად რომ 2020 წელს თურქეთში არ ყოფილა რეცესია, მისი რეალური მშპ 2021 წელს 11.4 პროცენტით გაიზარდა. IMF-ის იანვრის პროგნოზით, თურქეთის ეკონომიკა 5.5 და 3.0 პროცენტით გაიზარდება 2022-2023 წლებში. 2022 წლისთვის ბოლო განახლებით ზრდის ტემპი მომატებულია 0.5 პროცენტული პუნქტით. მთავარ გამოწვევას თურქეთისთვის კვლავ ლირის გაუფასურება და მაღალი ინფლაცია წარმოადგენს. ინფლაციის მიმდინარე პროგნოზი 2022 წლისთვის 73.1 პროცენტს შეადგენს, 2021 წლის 19.6 პროცენტთან ინფლაციის შემდეგ. 2022 წელს თურქეთის სუვერენულ საკრედიტო რეიტინგებმა ცვლილება განიცადა. ბოლო ცვლილებით, Fitch-მა თურქეთის რეიტინგი B+(ნეგატიური)-იდან, B(ნეგატიური)-ზე დააქვეითა S&P-სმა რეიტინგი B მდე დააქვეითა და Moody's-მა B3-ზე.

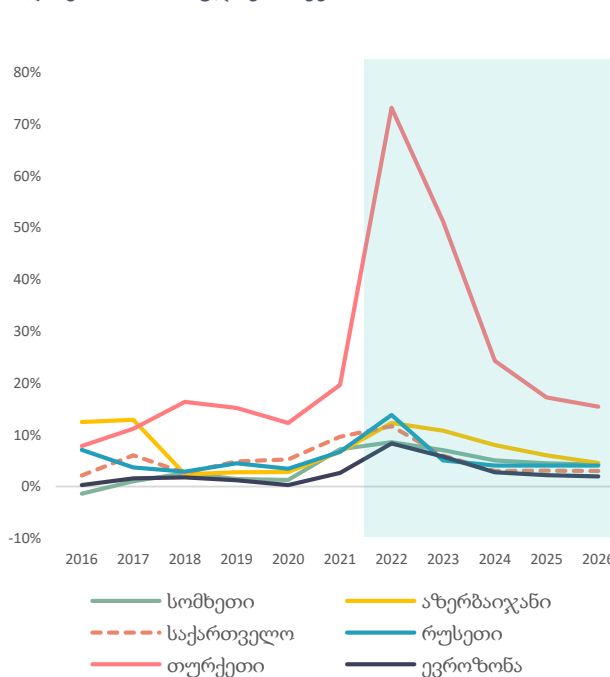
მსოფლიო ეკონომიკის ზრდის გაუარესების მთავარი მოქმედი ფეხის - რუსეთის ეკონომიკა, სანქციების ფონზე, მოსალოდნელია რომ შემცირდეს. რუსეთის წინააღმდეგ დაწესებულ ზომებს, არა მხოლოდ მოკლევადიანი, არამედ საშუალოვადიანი გავლენაც ექნება, ვინაიდან მსხვილი მომხმარებლები და ქვეყნები უარს ამბობენ რუსეთთან გრძელვადიან პარტნიორობაზე ენერჯო და სხვა სექტორებში.

დიაგრამა 11: ეკონომიკური ზრდა რეგიონში

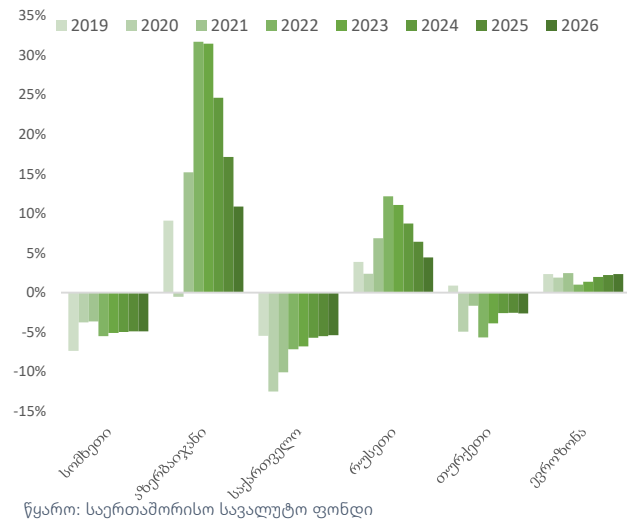
წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

დიაგრამა 12: ინფლაცია რეგიონში

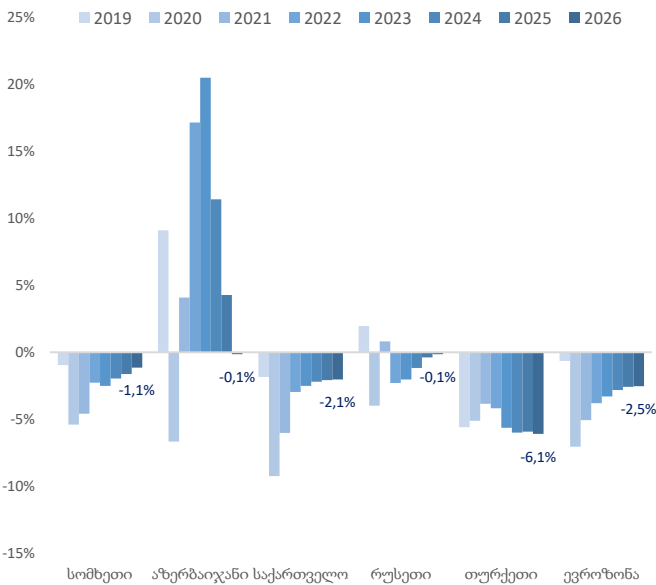
წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

დიაგრამა 13: მიმდინარე ანგარიშის შეფარდება მშპ-თან, %

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

დიაგრამა 14: ბიუჯეტის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან, %

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

2022 წელს მოსალოდნელია რომ რუსეთის რეალური მშპ შემცირდება 2.2 პროცენტით და გაიზრდება 0.3 პროცენტით 2023 წელს. ეს პროგნოზები 2.6 და 0.6 პ.პ-ით მეტია ოქტომბრის პროგნოზებზე. რუსეთის საშუალოვადიანი ზრდის ტემპი 1.0 პროცენტს შეადგენს, მაშინ როცა 2004-2013 წლებში საშუალო ზრდის ტემპი 4.2 პროცენტს შეადგენდა, ხოლო 2014-2020 წლებში - 2.1 პროცენტს. ყველა საკრედიტო სარეიტინგომ რუსეთის სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი მკვეთრად გააუარესა, ხოლო შემდგომ მათ შეწყვიტეს რუსეთისთვის სუვერენული რეიტინგის მინიჭება.

ომის შედეგად გაზრდილი ნავთობის ფასები დადებითად აისახება აზერბაიჯანის ეკონომიკაზე. ოქტომბერში აზერბაიჯანის ეკ. ზრდა გაუმჯობესდა. 2021 წლის მაღალი ზრდის შემდგომ, 2022 და 2023 წლებში აზერბაიჯანის რეალური მშპ-ს ზრდა 3.7 და 2.5 პროცენტი იქნება, ასევე გაუმჯობესდა მისი საშუალოვადიანი ზრდაც 1.8 პროცენტიდან 2.5 პროცენტამდე, ამ პერიოდში მოსალოდნელია ინფლაცია 12.3 და 8.7 პროცენტზე დაფიქსირდეს. 2022 წელს მოხდა აზერბაიჯანის სუვერენული საკრედიტო რეიტინგის გაუმჯობესებები. Fitch-მა გააუმჯობესა რეიტინგი BB+(პოზიტიური)-მდე, S&P ცვლილება არ მოახდინა, და Moody's-მა გააუმჯობესა Ba1(სტაბილური)-მდე.

2021 წელს სომხეთმა ვერ შეძლო ეკონომიკის პანდემიამდე დონესთან დაახლოება. მოსალოდნელი იყო, რომ რეგიონის ქვეყნებში, გარდა ომში ჩართული ქვეყნებისა, სომხეთის ეკონომიკა ყველაზე მეტად დაზარალდებოდა, ვინაიდან მისი ეკონომიკა ყველაზე მეტადაა რუსეთის ეკონომიკაზე დამოკიდებული. მაგრამ არსებული რისკები არ მატერიალიზდა. IMF-ის ოქტომბრის პროგნოზით, 2022 წელს სომხეთის რეალური მშპ 7.0 პროცენტით გაიზრდება, 2023 წელს კი 3.5 პროცენტით, რაც საშუალოვადიან 4.5 პროცენტთან ზრდასთან ახლოსაა. ინფლაცია კვლავ მაღალი, 7.0 და 5 პროცენტი იქნება 2022-2023 წელს, რაც რეგიონის ქვეყნებზე დაბალია. სამივე სააგენტომ სომხეთის საკრედიტო რეიტინგი 1 ნოჩით შეამცირა. Moody's-მა Ba3 (ნეგატიური)-მდე, Fitch-მა და S&P-მ B+ (სტაბილური)-მდე.

უკრაინის გარშემო მდგომარეობა გაურკვეველი რჩება. IMF არ აკეთებს რაიმე პროგნოზს 2022 წლის შემდგომ პერიოდზე, ვინაიდან მდგომარეობა მერყეობს და ბევრი რამ შესაძლოა შეიცვალოს მიმდინარე და მომავალ პერიოდში. მათი მიხედვით, 2022 წელს უკრაინის ეკონომიკა შემცირდება 35.0 პროცენტით, რაც პირდაპირაა გამოწვეული რუსეთის ომით უკრაინაში, რამაც გამოიწვია პუმანიტარული კატასტროფა, დაანგრია ინფრასტრუქტურა და დევნილად აქცია მისი მოსახლეობა.

საბარეო სექტორი

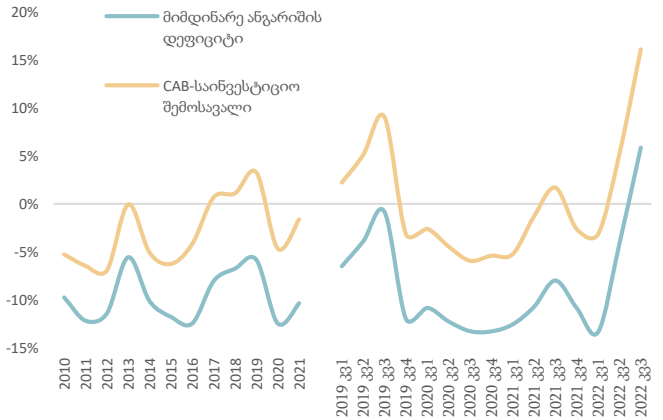
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

2020 წელს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტმა მშპ-ს 12.5 პროცენტი შეადგინა, რაც მნიშვნელოვანი გაუარესებაა 2019 წლის 5.8 პროცენტის დეფიციტის შემდეგ. 2021 წლის პირველი კვარტალიდან მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტმა გაუმჯობესება დაიწყო. 2021 წელს მშპ-ს 10.4 პროცენტი შეადგინა. 2022 წლის მესამე კვარტალში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი მკვეთრად გაუმჯობესდა და დადებითი მნიშვნელობა მიიღო - მშპ-ს 5.9%.

მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსება ხდება ვალით და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებით. დეფიციტის ვალით დაფინანსება გულისხმობს ახალი ვალის აღებას და შესაბამისად, უფრო მეტი ხარჯის გაწევას ვალის მომსახურებაზე. ამ მხრივ მნიშვნელოვანია, რომ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსება პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ზრდის ხარჯზე განხორციელდეს. საქართველოში ბოლო პერიოდში უმჯობესდებოდა მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების სტრუქტურა და 2017 წელს დეფიციტი მთლიანად იყო პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებით დაფინანსებული. რაც შეეხება შემდგომ პერიოდს, დეფიციტის დაფინანსებაში საგარეო ვალი საკმაოდ დიდი წვლილით მონაწილეობს. განსაკუთრებით კი აღსანიშნავია 2020 წელი, როცა ვალით დაფინანსებამ საკმაოდ დიდი წვლილი შეიტანა დეფიციტის დაფინანსებაში.

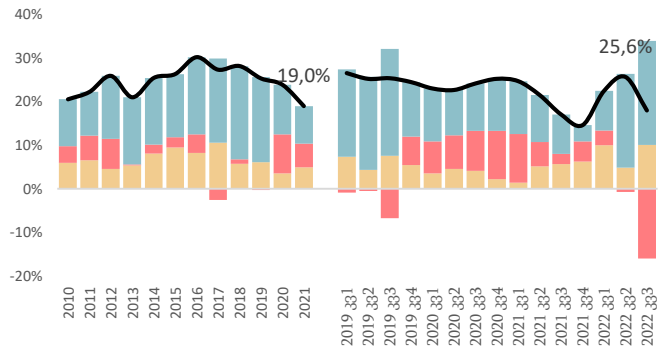
2022 წლის მესამე კვარტალში ვალის წილმა უარყოფითი წვლილი შეიტანა მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსებაში. კერძოდ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის გაუმჯობესების ფონზე, 2022 წლის მესამე კვარტლის განმავლობაში FDI-ის წილი მის დაფინანსებაში 10.1 პპ-ს შეადგენს, ხოლო ვალის წვლილი -15.9 პპ-ია.

დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის შეფარდება მშპ-თან, %

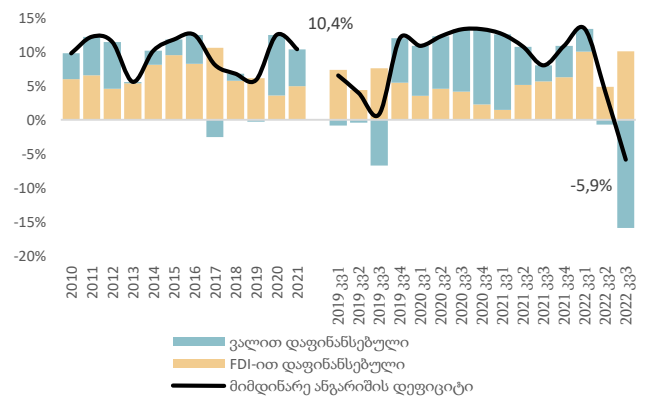
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 16: ადგილობრივი ინვესტიციების დაფინანსება

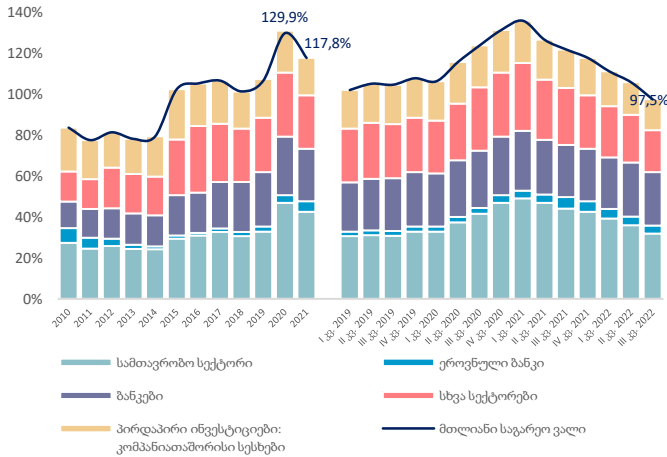
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 17: მიმდინარე ანგარიშის დაფინანსება

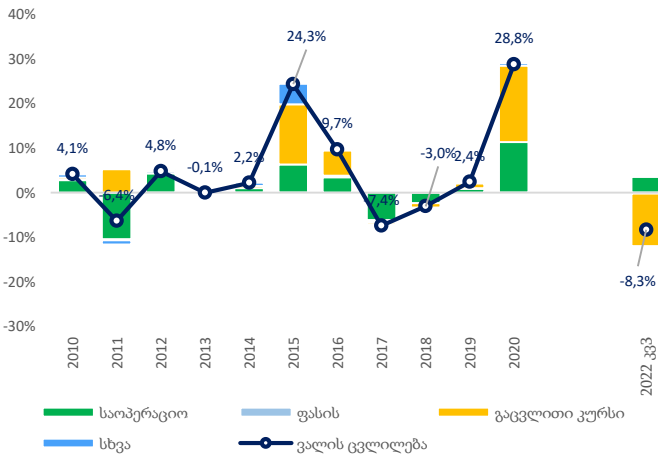
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 18: საგარეო ვალი

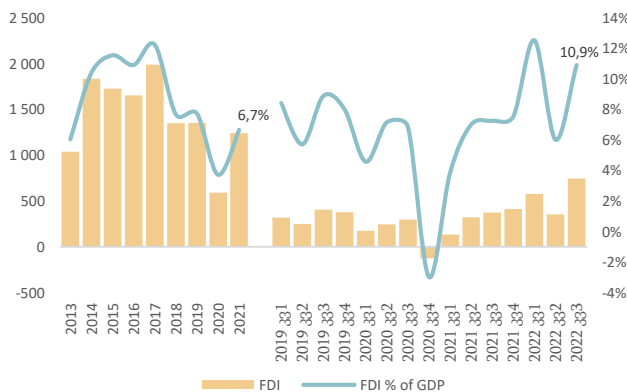
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 19: ვალის მშპ-თან თანაფარდობის ცვლილება

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 20: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წყარო: საქსტატი

საგარეო ვალი

მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტთან ერთად, საქართველოს ეკონომიკის დამატებით სისუსტედ საგარეო ვალი მიიჩნევა, რაც კვლავ რჩება მოწყვლადობის ძირითად წყაროდ. საგარეო ვალი შედგება როგორც სამთავრობო სექტორის ვალისგან, ასევე - კომერციული და ეროვნული ბანკის საგარეო ვალისგან და კომპანიათაშორისი სესხებისგან.

მიმდინარე პანდემიის პირობებში საქართველოს მთლიანი საგარეო ვალი მნიშვნელოვნად გაიზარდა 2020 წელს და მთლიანი შიდა პროდუქტის 129.9 პროცენტი შეადგინა. წინა წელთან შედარებით კი 23.2 პ.პ-ით გაიზარდა. საგარეო ვალის ზრდა მნიშვნელოვნად იყო გამოწვეული სამთავრობო სექტორის ვალის ზრდით, მიმდინარე პანდემიისას განხორციელებული ღონისძიებებისა და მოხიდული დაფინანსების გამო. რაც შეეხება 2021 წელს, შეინიშნება საგარეო ვალის კლება. აღნიშნულ პერიოდში საგარეო ვალმა მთლიანი შიდა პროდუქტის 117.8 პროცენტი შეადგინა, რაც 12.1 პ.პ-ით ნაკლებია წინა წლის მონაცემთან შედარებით. კლების მიზეზს წარმოადგენს ეკონომიკური აქტივობის დაჩქარება და შესაბამისად, ნომინალური მშპ-ს მოსალოდნელზე მეტად ზრდა. რაც შეეხება 2022 წლის მესამე კვარტალს, საგარეო ვალმა 97.5 პროცენტი შეადგინა, რაც ვალის კლების ტენდენციის გაგრძელებას აჩვენებს.

საგარეო ვალის ცვლილების დეკომპოზიცია წარმოდგენილია როგორც საოპერაციო ანუ ვალის აღებით, ასევე - საფასო ეფექტით, გაცვლითი კურსის ცვლილებითა და ნომინალური მთლიანი შიდა პროდუქტის ცვლილებით. აღსანიშნავია, რომ 2015-2016 წლებში საგარეო ვალის ზრდაში ყველაზე დიდი წვლილი გაცვლითი კურსის გაუფასურებამ შეიტანა, ხოლო მშპ ხშირად ხელს უწყობდა საგარეო ვალის შემცირებას. რაც შეეხება 2021 წელს, დოლარში გამოხატული ვალი შემცირებულია 12.1 პ.პ-ით, ხოლო გაცვლითი კურსის გათვალისწინებით ლარში გამოხატული ვალი შემცირებულია 24.7 პ.პ-ით, რომელშიც მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ნომინალური მშპ-ს ზრდამ. 2022 წლის მესამე კვარტლის მდგომარეობით, გაცვლით კურსი აღარ წარმოადგენს ვალის ზრდის ერთ-ერთ წყაროს. მესამე კვარტალში გაუმჯობესებული მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გამო საჭირო არ გახდა დეფიციტის ვალის ზრდით დაფინანსება, რამაც ხელი შეუწყო ვალის შემცირებას.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

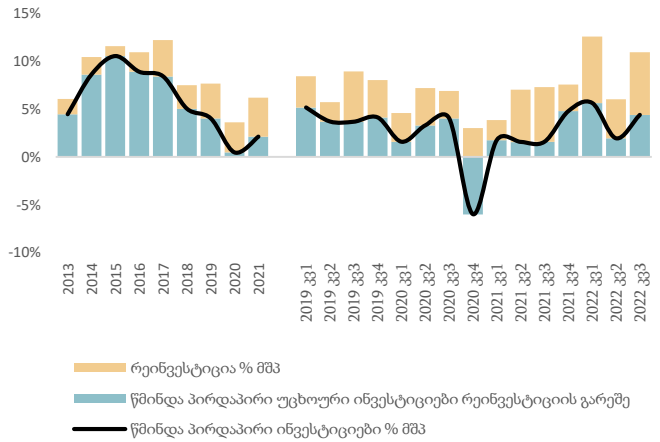
2022 წლის მესამე კვარტალში ინვესტიციების მოცულობამ 745.3 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა (მშპ-ს 10.9 პროცენტი), რაც 99.3 პროცენტით მეტია წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით.

2022 წლის მესამე კვარტალში ყველაზე მეტი ინვესტიცია ესპანეთიდან (22.3 პროცენტი მთლიან FDI-ში) შემოვიდა, ხოლო მეორე და მესამე ადგილს ინაწილებენ გაერთიანებული სამეფო და ირლანდია, შესაბამისი 16.5 პროცენტი და 16.1 პროცენტი წილებით მთლიან FDI-ში.

ინვესტიციები ძირითადად განხორციელდა უძრავ ქონებაში და 265.3 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა (მთლიანი ინვესტიციების 35.6 პროცენტი), ასევე მაღალი წილი მთლიან ინვესტიციებში უკავია საფინანსო სექტორს 176.5 მილიონი აშშ დოლარით (23.7 პროცენტი).

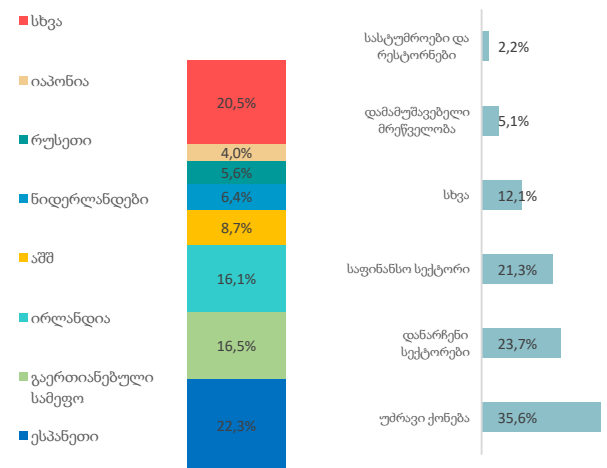
რაც შეეხება პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების კომპონენტებს, 2022 წლის მესამე კვარტალში რეინვესტირებულმა შემოსავლებმა მშპ-ს 6.5 პროცენტი შეადგინა, რაც მთლიანი FDI-ს 60.0 პროცენტს შეადგენს.

დიაგრამა 21: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

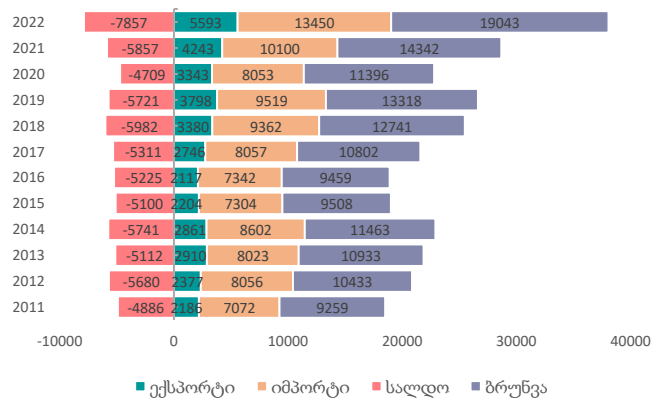

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

დიაგრამა 22: FDI-ის განაწილება, 2022 III კვარტალი

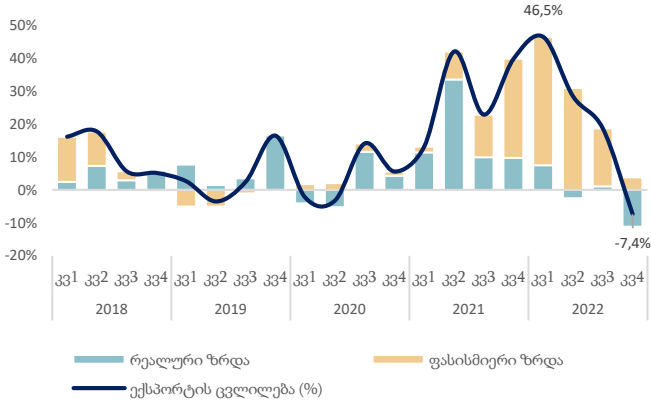

დიაგრამა 23: საგარეო ვაჭრობა, 2022 წელი

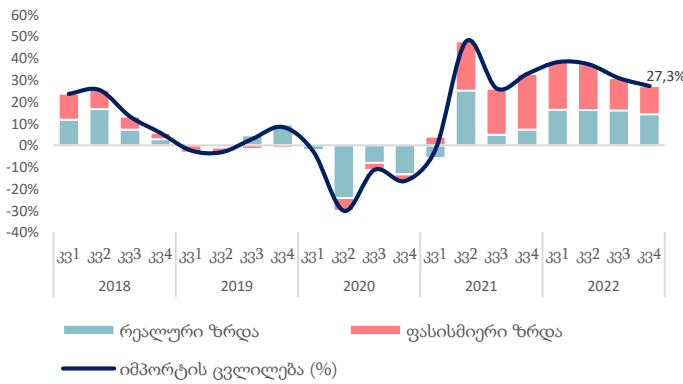
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 24: ადგილობრივი ექსპორტის წლიური ცვლილება

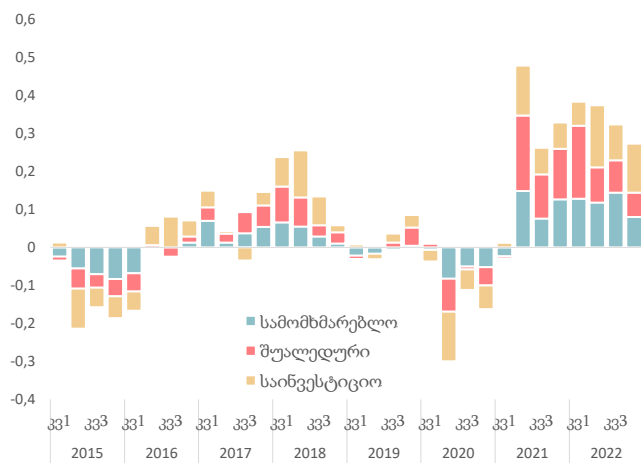
წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 25: იმპორტის წლიური ცვლილება

წყარო: საქსტატი

დიაგრამა 26: იმპორტის ცვლილების დეკომპოზიცია

წყარო: საქსტატი; ავტორის გაანგარიშება

საბარეო ვაჭრობა

2020 წელს COVID 19-ის პანდემიის ფონზე, მსოფლიოში საგარეო ვაჭრობამ იკლო, რაც საქართველოს ეკონომიკაზეც აისახა. შემცირებული საწარმოო და სამომხმარებლო აქტივობების ფონზე იმპორტმა კლება განიცადა, ხოლო 2020 წლის პირველ ნახევარში შემცირდა ექსპორტიც.

2021 წელს, მას შემდეგ რაც მსოფლიოში და მათ შორის საქართველოშიც დაიწყო შეზღუდვების მოხსნა, საგარეო ვაჭრობამ სწრაფი ტემპებით დაიწყო აღდგენა. გაზრდილ ექსპორტთან ერთად, სწრაფი ტემპებით აღდგა იმპორტიც. ამასთან, ფასების ზრდამ განაპირობა როგორც ექსპორტის, ასევე - იმპორტის ზრდაში ფასისმიერი ზრდის წვლილის გაზრდაც, თუმცა 2022 წელს დაფიქსირდა ადგილობრივი ექსპორტის უფრო ნელი ზრდა, ძირითადად ფასისმიერი ეფექტის შემცირებიდან გამომდინარე. შესაბამისად, 2022 წლის მეოთხე კვარტალში ადგილობრივი ექსპორტის ნომინალურმა კლება დაფიქსირდა წლიური 7.4 პროცენტის დონეზე, საიდანაც 11.2 პროცენტი რეალური კლება იყო, ხოლო ფასისმიერმა ზრდამ 3.8 პროცენტი შეადგინა. ამავე პერიოდში იმპორტი 27.3 პროცენტით გაიზარდა, სადაც ზრდის 12.9 პროცენტი იმპორტის ფასების ცვლილებაზე მოდის.

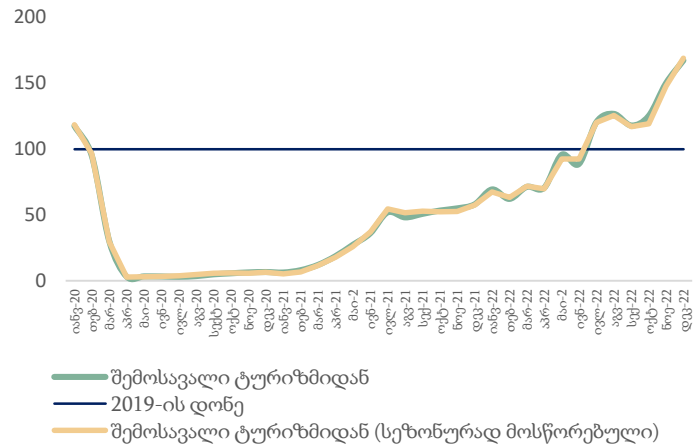
2022 წლის მეოთხე კვარტალში, საინვესტიციო პროდუქტის იმპორტი გაიზარდა 49.8 პროცენტით (12.9 პპ წილი მთლიან იმპორტში). მაღალი ზრდა დაფიქსირდა სამომხმარებლო პროდუქტის იმპორტშიც და 21.7 პროცენტს გაუტოლდა (8.0 პპ მთლიან იმპორტში). რაც შეეხება შუალედურ პროდუქტს, ზრდამ 17.1 პროცენტი შეადგინა (6.4 პპ მთლიან იმპორტში). 2022 წლის მეოთხე კვარტალში საქონლის ექსპორტი გაიზარდა 18.6 პროცენტით. ექსპორტის მთავარი შემადგენელი ნაწილი კვლავ მსუბუქი ავტომობილების, (მთლიანი ექსპორტის 20.9 პროცენტი), ასევე დიდი წილი სპილენძის მადნებისა და კონცენტრატებისა (მთლიანი ექსპორტს 18.1 პროცენტი) და ყურძნის ნატურალური ღვინის (მთლიანი ექსპორტის 5.3 პროცენტი) ექსპორტს უკავიათ. უმსხვილესი საიმპორტო სასაქონლო ჯგუფი კვლავ მსუბუქმა ავტომობილებმა, ნავთობპროდუქტებმა და სპილენძის მადნებმა და კონცენტრატებმა შეადგინა.

ტურიზმი

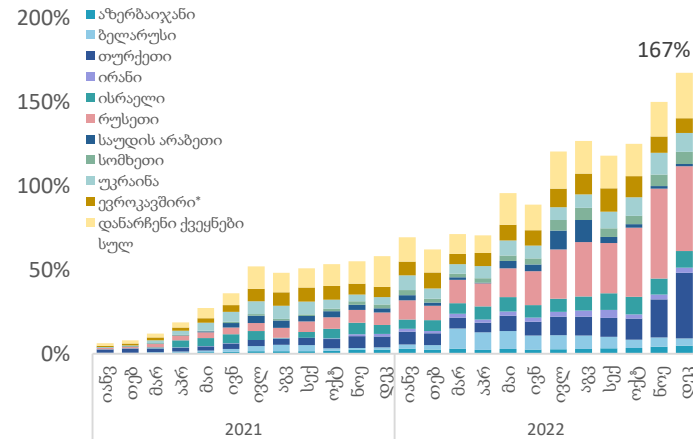
პანდემიურ 2020 წელს, როდესაც ეკონომიკა მკაცრი შეზღუდვების პირობებში ფუნქციონირებდა, ტურისტების რაოდენობა თითქმის განულდა. 2021 წლიდან ეტაპობრივად დაიწყო ტურიზმის სექტორის გაჯანსაღება. 2021 წლის მეორე კვარტალიდან ტურიზმიდან შემოსავლები წლიურად გაიზარდა, ხოლო მესამე კვარტლიდან ნახევრად აღდგა ტურიზმი. აღნიშნული ტენდენცია შენარჩუნდა შემდგომ კვარტლებშიც. აღსანიშნავია, რომ 2022 წლის მეორე კვარტლიდან ტურიზმიდან მიღებულმა შემოსავალმა 2019 წლის დონეს გადააჭარბა. 2022 წლის მეოთხე კვარტალში ტურიზმიდან შემოსავალმა 999.5 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს 163.5 პროცენტით აღემატება, ხოლო 2019 წლის მაჩვენებლის 145.7 პროცენტს შეადგენს.

დიაგრამა 27: ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი, 2019 = 100

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 28: ტურიზმის აღდგენა ქვეყნების მიხედვით, 2019 წლის შესაბამისი თვე = 100, %

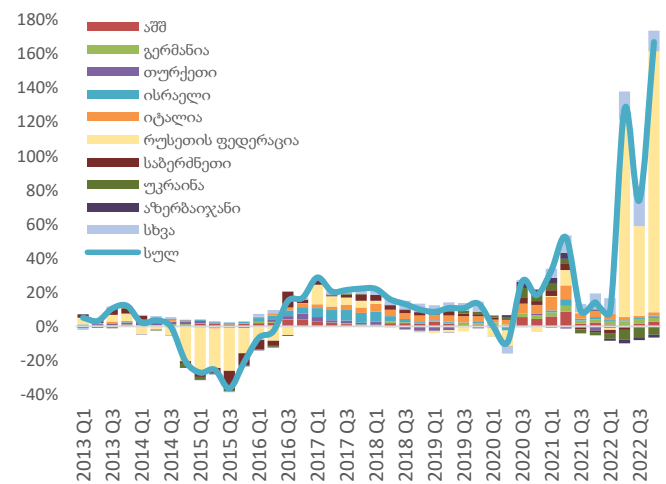
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ფულადი გზავნილები

2022 წელს, მესამე კვარტალში წმინდა ფულადი გზავნილების მოცულობამ 938.3 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 73.8 პროცენტით გაიზარდა.

რაც შეეხება 2022 წლის მეოთხე კვარტალს, წმინდა ფულადი გზავნილების მოცულობა არის 1461.8 მილიონი აშშ დოლარი, რაც წინა წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს აღემატება 166.7 პროცენტით. ზრდაში ძირითადი წვლილი შეიტანა რუსეთმა 152.9 კპ-ით. ასევე დადებითი წვლილი შეიტანეს ყირგიზეთმა (5.1 კპ.), აშშ-მ (2.7 კპ.) გერმანიამ (2.4 კპ.), იტალიამ (2.0 კპ.), ბელარუსმა (1.7 კპ.), სომხეთმა (1.5 კპ.). კლება დაფიქსირდა უკრაინიდან წმინდა ფულად გზავნილებში 183.4 პროცენტი, რამაც უარყოფითი წვლილი შეიტანა მთლიან ზრდაში 4.7 კპ-ით, ასევე შემცირდა წმინდა გზავნილები საბერძნეთიდან 2.4 პროცენტით, რამაც 0.2 კპ-ით შეამცირა მთლიანი ზრდა და აზერბაიჯანიდან 60.2 პროცენტით, რამაც 1.7 კპ-ით შეამცირა მთლიანი ზრდა. აღსანიშნავია, რომ ბოლო პერიოდში რუსეთიდან ფულადი გზავნილები შემცირებული იყო და უარყოფითი წვლილი ჰქონდა გზავნილების ზრდაში. აღნიშნული დინამიკა შეიცვალა 2021 წელს, რაც შეიძლება დაკავშირებული იყოს ნავთობის ფასის ზრდასთან. 2022 წლის მეოთხე კვარტალში მან უდიდესი წვლილი შეიტანა და 152.9 კპ-ით გაზარდა მთლიანი ზრდა.

დიაგრამა 29: წმინდა ფულადი გზავნილები

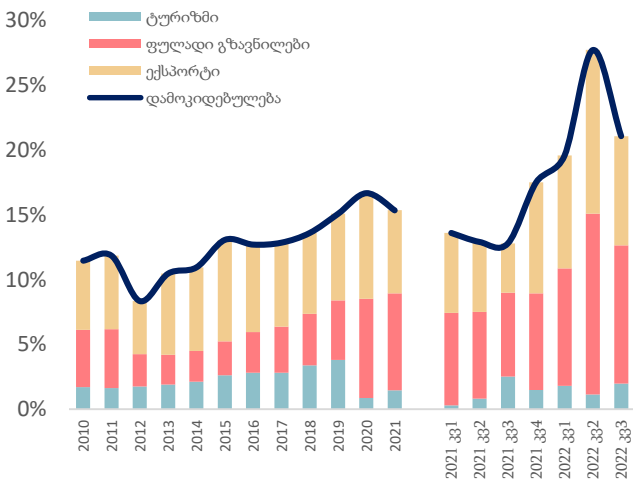
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

სხვა ქვეყნებზე დამოკიდებულება

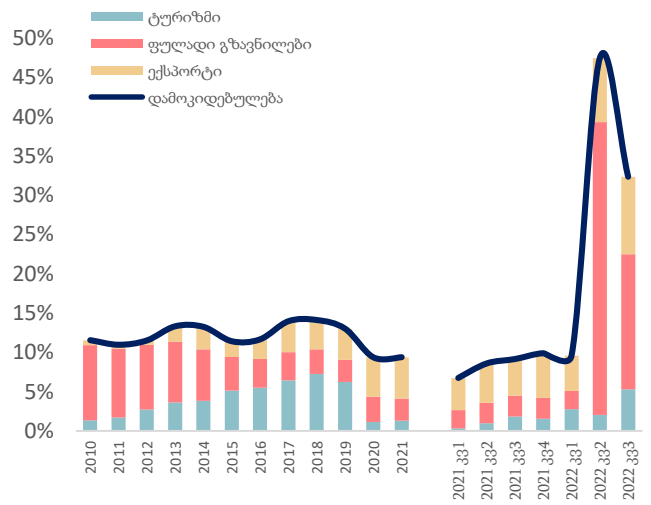
საქართველოს ეკონომიკა დივერსიფიცირებულია სხვა ქვეყნებზე დამოკიდებულების მიხედვით. მიმდინარე ანგარიშის შემოსულობებში ექსპორტის, ტურიზმისა და ტრანსფერების წილების მიხედვით, საქართველო ყველაზე მეტად დამოკიდებულია რუსეთზე, თურქეთზე, უკრაინასა და ევროკავშირის ქვეყნებზე. 2022 წლის მესამე კვარტლის მიხედვით, რუსეთზე დამოკიდებულება კვლავ მაღალია, მიგრანტების შემოსვლის შემდგომ, მაგრამ ის წინა კვარტალთან შედარებით შემცირებულია, რუსეთზე დამოკიდებულების მთავარი განმაპირობებელი ფულადი გზავნილებია. თურქეთზე დამოკიდებულება კვლავ სტაბილურია. გაიზარდა დამოკიდებულება უკრაინაზე, რაც გამოწვეულია უკრაინაში საქონლის ექსპორტის ზრდით. შემცირებულია, მაგრამ კვლავ მაღალ ნიშნულს ინარჩუნებს ევროკავშირზე დამოკიდებულება. მესამე კვარტალში ძირითადი პარტნიორებზე დამოკიდებულების შემცირება მიუთითებს სავალუტო შემოსულობების მეტად დივერსიფიცირებაზე.

დიაგრამა 30: დამოკიდებულება სავაჭრო პარტნიორებზე

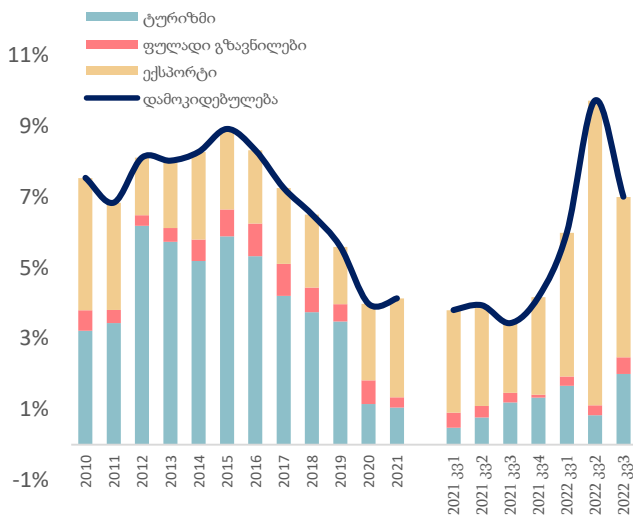
ევროკავშირი და ბრიტანეთი

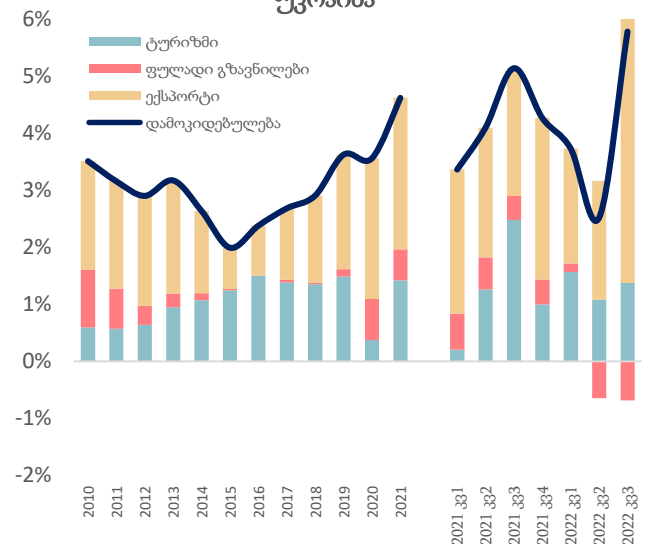
რუსეთი

თურქეთი

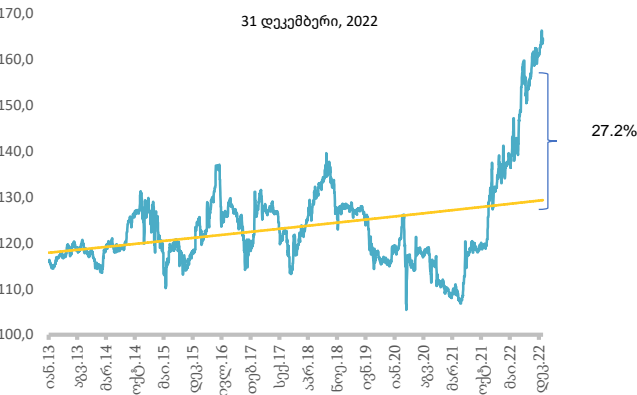

უკრაინა

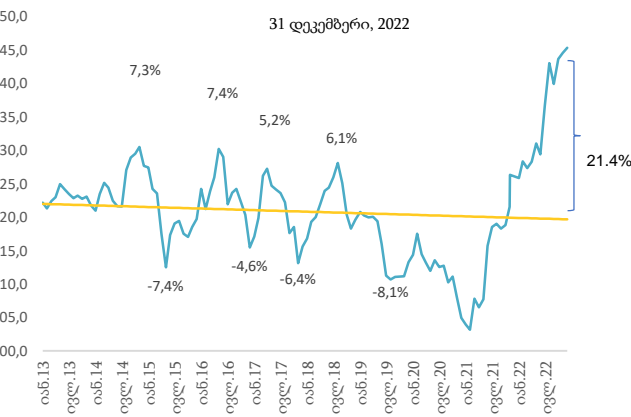

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქსტატი

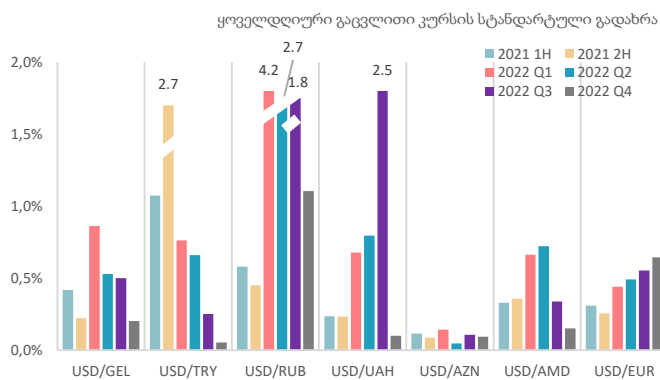
დიაგრამა 31: ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი

დიაგრამა 32: რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი

დიაგრამა 33: გაცვლითი კურსის მერყეობა

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ბაცვლითი კურსი

COVID-19 პანდემიის საწყის ეტაპზე, მაღალი გაურკვევლობის პირობებში, მთელ მსოფლიოში აღინიშნებოდა დოლარის გამყარება. 2021 წლიდან კი დოლარმა შესუსტება დაიწყო, როგორც განვითარებად, ისე - განვითარებული ქვეყნების ვალუტებთან. მსგავს ტრაექტორიას გაყვამ ლარიც. 2021 წლის აპრილიდან, ლარმა სწრაფი გამყარება დაიწყო, რასაც ხელს უწყობდა როგორც დოლარის დადმავალი ტენდენცია, ასევე სწრაფად მზარდი ექსპორტი და გაუმჯობესებული მოლოდინები. 2022 წლის დასაწყისიდან შეინიშნებოდა ლარის გამყარება, მაგრამ რუსეთის მიერ უკრაინაში წამოწყებული ომის შემდგომ, ლარი მკეთრად გაუფასურდა შემდგომ კი დასტაბილურება დაიწყო გამყარების მხრივ. ამ ყველაფერმა გაზარდა ლარის მერყეობა. ლარის გაზრდილი მერყეობა თანხვედრაშია საქართველოს სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების ვალუტების ქცევასთან. 2022 წლის მეოთხე კვარტალში ლარმა განაგრძო გამყარება, რასაც ხელი შეუწყო გაზრდილმა სავალუტო შემოსულობებმა, რისი ერთ-ერთი განმაპირობებელი ფაქტორიც რუსეთ-უკრაინის ომით გამოწვეული მიგრაციაა. 2022 წლის მეოთხე კვარტალში ლარი დოლართან მიმართებაში გამყარდა 12.5 პროცენტით, წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით. ევროსთან კი 22.1 პროცენტით. რაც შეეხება ლირას, ლარი 49.4 პროცენტით გამყარდა ამავე პერიოდში, ხოლო რუბლთან 1.5 პროცენტით გაუფასურდა. 2022 წლის მეოთხე კვარტალში ლარის ნომინალური და რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი მკვეთრად გამყარდა და მათ საშუალოვადიან ტრენდს აღემატება შესაბამისი 27.2 და 21.4 პროცენტით.

ცხრილი 1: ნომინალური ეფექტური და რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსების ცვლილება

	31 დეკემბერი, 2022		31 დეკ 2022 - 1 იან 2022		31 დეკ 2022 - 1 იან 2021
ევრო	2.8844	▲	11.4%	▲	6.1%
აშშ დოლარი	2.7020	▲	6.1%	▼	-1.1%
თურქული ლირა	0.1443	▲	233.8%	▲	250.2%
რუსული რუბლი	0.0368	▲	25.4%	▲	4.4%
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი	137.07	▲	4.5%	▲	23.9%
რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი (დეკემბერი 2022)	145.35	▲	15.5%	▲	38.5%

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

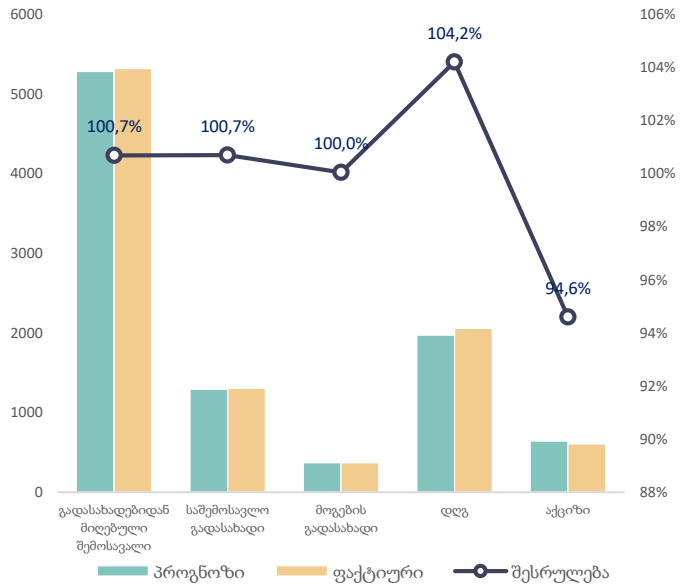
ფისკალური სექტორი ნაერთი ბიუჯეტის შესრულება

2022 წლის მეოთხე კვარტალში ნაერთი ბიუჯეტის გადასახადებიდან მიღებული შემოსავლის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 5,283 მლნ ლარით, საანგარიშო პერიოდში კი მობილიზებულ იქნა 5,319 მლნ ლარი, რაც შეადგენს საპროგნოზო მაჩვენებლის 100.7 პროცენტს.

- საშემოსავლო გადასახადის სახით მობილიზებულია 1,304 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (1,295 მლნ ლარი) 100.7 პროცენტია.
- მოგების გადასახადის სახით მობილიზებულია 369 მლნ ლარი, რაც ემთხვევა საპროგნოზო მაჩვენებელს (369 მლნ ლარი).
- დამატებული ღირებულების გადასახადის სახით მობილიზებულია 2,055 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (1,972 მლნ ლარი) 104.2 პროცენტია.
- აქციის სახით მობილიზებულია 609 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (644 მლნ ლარი) 94.6 პროცენტია.
- იმპორტის გადასახადის სახით მობილიზებულია 39 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (38 მლნ ლარი) 102.6 პროცენტია.
- ქონების გადასახადის სახით მობილიზებულია 134 მლნ ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (126 მლნ ლარი) 106.8 პროცენტია.

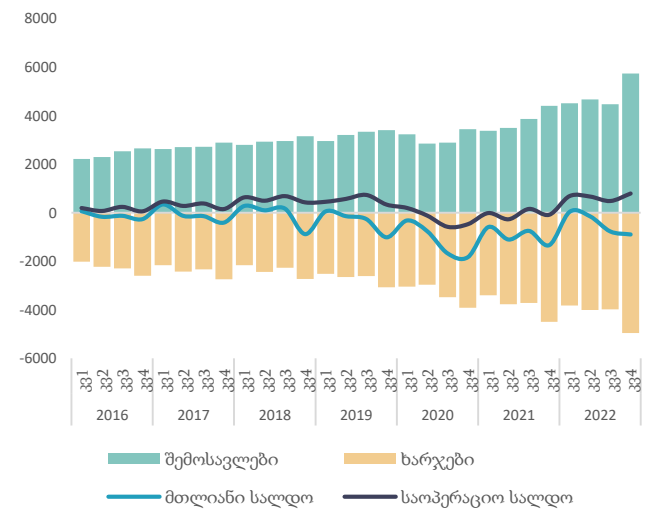
2022 წლის მეოთხე კვარტალში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები გაიზარდა 28.6 პროცენტით, ხოლო ხარჯები გაიზარდა 24.3 პროცენტით. ამავე დროს, ნაერთი ბიუჯეტის საოპერაციო სალდომ, რაც წარმოადგენს მთავრობის დანაზოგს, შეადგინა 789.4 მლნ ლარი, ხოლო მთლიანი სალდო განისაზღვრა -892.8 მლნ ლარით.

დიაგრამა 34: ნაერთი ბიუჯეტის შესრულება

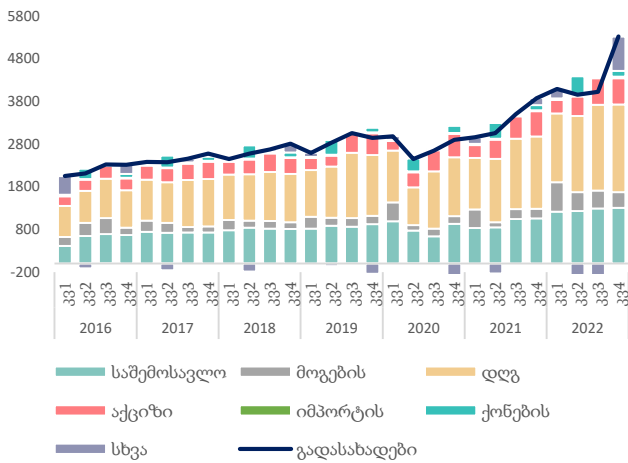
წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დიაგრამა 35: ნაერთი ბიუჯეტის სალდო

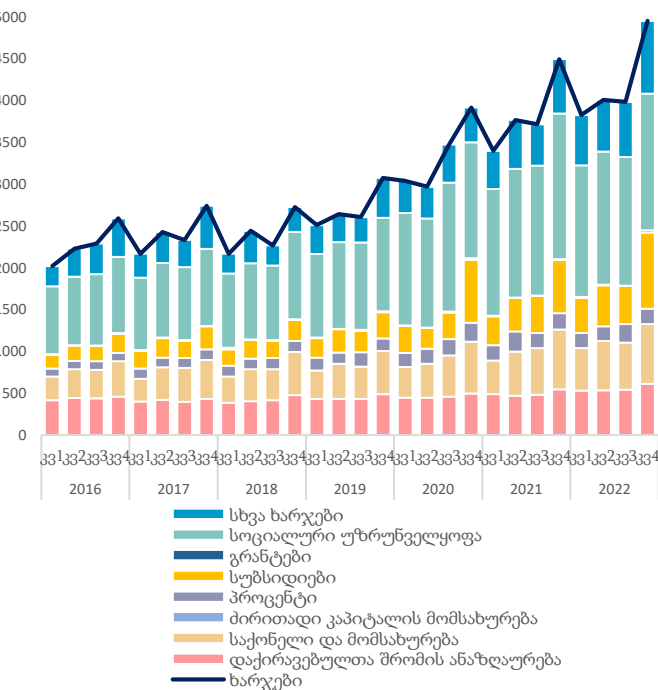
წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დიაგრამა 36: გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

დიაგრამა 37: ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯები

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

საბიუჯეტო შემოსავლებში მნიშვნელოვან წილს იკავებს გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი, რაც 2022 წლის მეოთხე კვარტლის მონაცემებით შეადგენს 92.7 პროცენტს. ნაერთმა ბიუჯეტმა გადასახადებიდან მიიღო 5,319 მლნ ლარი, რაც 37.3 პროცენტით მეტია წინა წლის მაჩვენებელზე. საშემოსავლო გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი წლიურად გაიზარდა 23.2 პროცენტით და გაუტოლდა 1,304 მლნ ლარს. მალალი ზრდა შეინიშნება მოგების გადასახადებიდან მიღებული შემოსავლის სახით, რაც წლიურად გაიზარდა 64.7 პროცენტით წინა წლის მეოთხე კვარტალთან შედარებით და გაუტოლდა 370 მლნ ლარს, რაც შეადგენს საგადასახადო შემოსავლების 6.9 პროცენტს. ამავე დროს, გადასახადებიდან მიღებულ შემოსავალში მნიშვნელოვანი ზრდა შეინიშნება დამატებული ღირებულებისა და იმპორტის გადასახადებში. კერძოდ, დამატებული ღირებულების გადასახადებიდან მიღებული შემოსავალი გაიზარდა 21.5 პროცენტით და მოიცავს საგადასახადო შემოსავლების 38.6 პროცენტს. რაც შეეხება იმპორტის გადასახადებიდან მიღებულ შემოსავალს, მისი წილი შეადგენს 0.7 პროცენტს, ხოლო ზრდის ტემპი გაუტოლდა 52.3 პროცენტს.

2022 წლის მეოთხე კვარტალში ხარჯები წლიურად გაიზარდა 10.1 პროცენტით და შეადგინა 4,949 მლნ ლარი. ბიუჯეტის ხარჯების ნაწილში ყველაზე დიდი წილი უკავია სოციალურ უზრუნველყოფაზე გაწეულ ხარჯებს, რომელიც შეადგენს მთლიანი ხარჯების 28.4 პროცენტს, ხოლო წლიური ზრდის ტემპი კვლავ შემცირდა და ტოლია -6.1 პროცენტის. გაიზარდა საქონელსა და მომსახურებაზე გაწეული ხარჯები, რომლის წლიური ზრდის ტემპი გაუტოლდა 0.5 პროცენტს და შეადგინა 718 მლნ ლარი, რაც არის მთლიანი ხარჯების 12.5 პროცენტი. რაც შეეხება ხარჯების დანარჩენ მუხლებს, შრომის ანაზღაურებას (მთლიანი ხარჯების 10.6 პროცენტი), სუბსიდიებს (მთლიანი ხარჯების 15.9 პროცენტი), პროცენტს (მთლიანი ხარჯების 3.2 პროცენტი) და სხვა ხარჯებს (მთლიანი ხარჯების 15.2 პროცენტი), 2021 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, შესაბამისად, 11.7 პროცენტით, 43.4 პროცენტით, -7.3 პროცენტით და 33.3 პროცენტით მეტი იქნა მათზე მიმართული.

საქართველოს სახელმწიფო ვალი

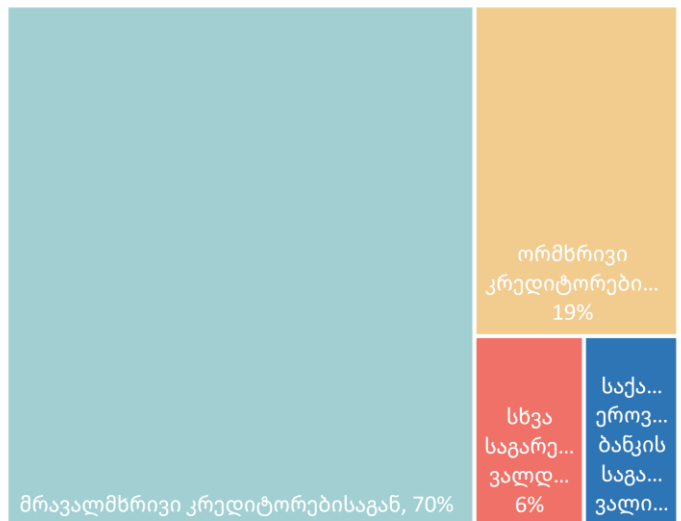
2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საქართველოს სახელმწიფო ვალის ნაშთმა შეადგინა 29,669 მლნ ლარი, მათ შორის:

- სახელმწიფო საშინაო ვალის ნაშთი შეადგენს 7,119.5 მლნ ლარს, მათ შორის:
 - ეროვნული ბანკისათვის განკუთვნილი ერთწლიანი ყოველწლიურად განახლებადი სახელმწიფო ობლიგაცია („ობლიგაცია სებ-ისთვის“) – 120.8 მლნ ლარი;
 - სხვადასხვა ვადის მქონე სახელმწიფო ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისათვის („ობლიგაციები ღია ბაზრისთვის“) – 152 მლნ ლარი;
 - ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ვალდებულებები - 415 მლნ ლარი;
 - ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები - 6,390.5 მლნ ლარი;
- სახელმწიფო საგარეო ვალის ნაშთი შეადგენს 22,549.9 მლნ ლარს.

დიაგრამა 38: საქართველოს სახელმწიფო ვალი

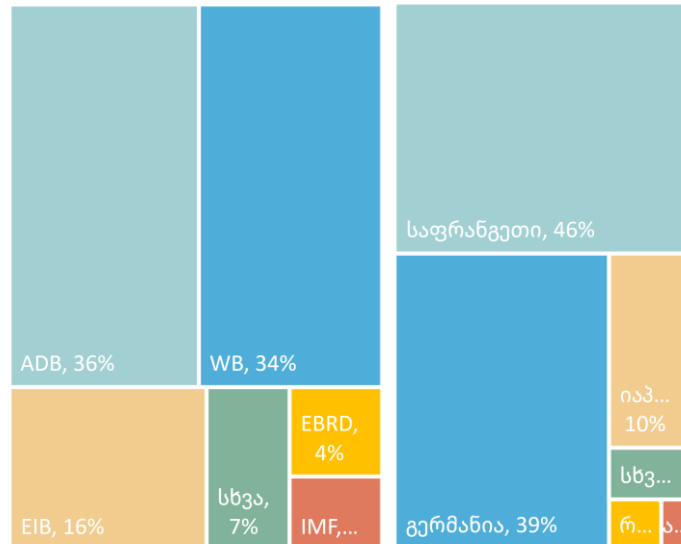

სახელმწიფო საგარეო ვალი

მრავალმხრივი

ორმხრივი

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

მონეტარული სექტორი

კერძო სექტორის ლარიზაცია

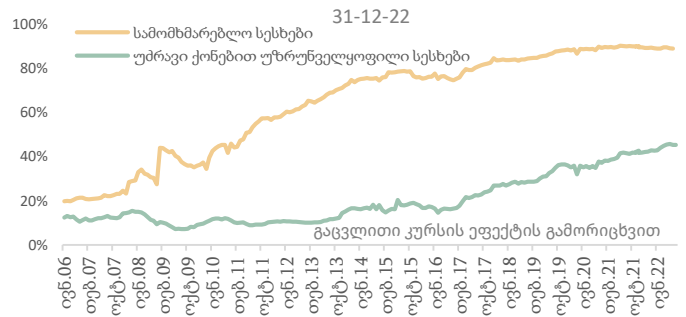
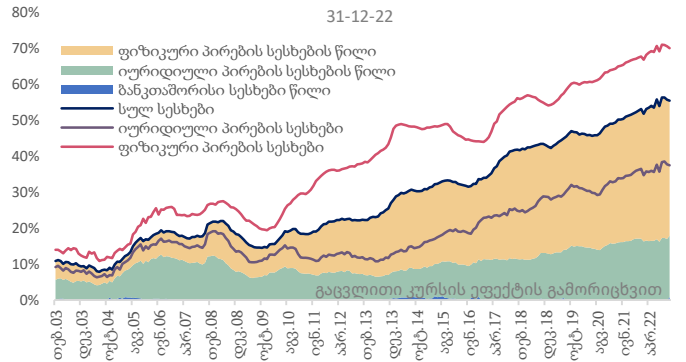
სესხების ლარიზაციას მზარდი ტენდენცია გააჩნია, 2023 წლის 1 იანვრის მდომარეობით მთლიანი სესხების ნაშთების ლარიზაცია 55.4 პროცენტს გაუტოლდა. აღსანიშნავია, რომ მთლიანი სესხების ლარიზაციის ძირითად დეტერმინანტს კვლავ ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხების ლარიზაცია წარმოადგენს., ფიზიკურ პირებზე გაცემული სესხების ნაშთებზე ლარიზაციამ 69.9 პროცენტი, ხოლო იურიდიულ პირებზე გაცემული სესხების ნაშთებზე 37.5 პროცენტი შეადგინა.

რაც შეეხება სესხების ლარიზაციას უზრუნველყოფის მიხედვით, სამომხმარებლო სესხების ლარიზაცია მნიშვნელოვნად აღემატება უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხების ლარიზაციას. სამომხმარებლო სესხების ლარიზაცია 2021 წლის განმავლობაში 88 პროცენტის ირგვლის დასტაბილურდა და 2023 წლის 1 იანვრის მდომარეობით 88.5 პროცენტი შეადგენა, რაც შეეხება იპოთეკური სესხების ლარიზაციას, ის ამავე პერიოდში 45.2 პროცენტს გაუტოლდა.

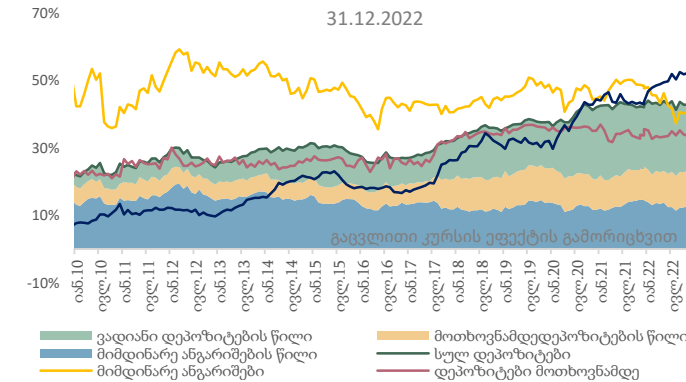
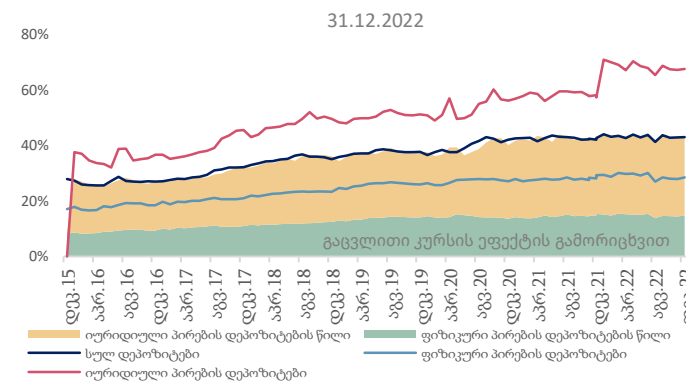
დეპოზიტების ლარიზაცია მნიშვნელოვნად ჩამოუვარდება სესხების ლარიზაციას. მთლიანი დეპოზიტების ლარიზაცია 2023 წლის 1 იანვრის მდომარეობით 43.0 პროცენტი შეადგინა. დეპოზიტების ლარიზაციას მნიშვნელოვნად განაპირობებს იურიდიული პირების დეპოზიტების ლარიზაცია, რაც 2023 წლის 1 იანვრის 67.5 პროცენტს გაუტოლდა, ხოლო ამავე პერიოდში ფიზიკური პირების დეპოზიტების ლარიზაცია 28.5 პროცენტს შეადგენს.

აღსანიშნავია, რომ დეპოზიტების ლარიზაციაში ძირითად კონტრიბუტორს კვლავ ვადიანი დეპოზიტების ლარიზაცია წარმოადგენს, 2023 წლის 1 იანვრის მდომარეობით მისი მნიშვნელობა 50.7 პროცენტს გაუტოლდა. ამავე პერიოდში მიმდინარე ანგარიშების ლარიზაცია 40.2 პროცენტს შეადგენს, ხოლო მოთხოვნამდე დეპოზიტების ლარიზაცია 37.0 პროცენტს გაუტოლდა.

დიაგრამა 39: სესხების ლარიზაცია

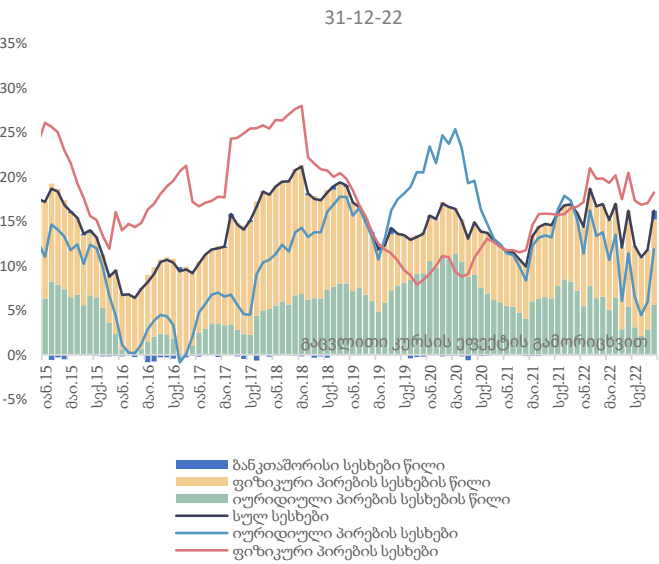

დიაგრამა 40: დეპოზიტების ლარიზაცია

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 41: სესხების წლიური ზრდა

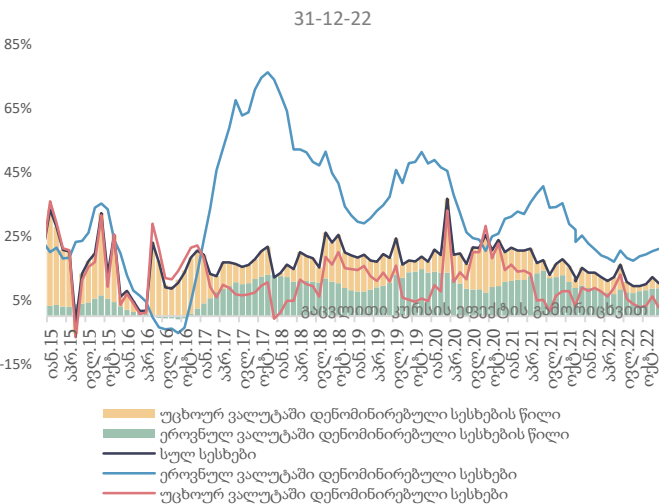
სესხების მიმოხილვა

2023 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით 2021 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით მთლიანი სესხები 16.2 პროცენტით გაიზარდა, რაც 6.2 პროცენტული პუნქტით მაღალია წინა კვარტალში დაფიქსირებულ მნიშვნელობას (კურსის ეფექტის გამორიცხვით). აგრეთვე მნიშვნელოვანი ზრდა შეინიშნება იურიდიული პირების სესხების წლიურ ზრდაშიც, რამაც განაპირობა მისი მნიშვნელობის 11.9 პროცენტამდე ზრდა, ამავე პერიოდში ფიზიკური პირების სესხების წლიური ზრდა 18.2 პროცენტს შეადგენს.

აღსანიშნავია რომ ეროვნული ვალუტაში დენომინირებული სესხების ზრდას ბოლო პერიოდში ზრდის მაღალ ტემპს ინარჩუნებს 2023 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით მისი მნიშვნელობა 22.3 პროცენტს გაუტოლდა. ამავე პერიოდში უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული სესხების ზრდამ 9.4 პროცენტი შეადგინა, რაც 8.1 პროცენტული პუნქტით აღემატება გასული კვარტლის მნიშვნელობას (კურსის ეფექტის გამორიცხვით).

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხების წლიურმა ზრდამ 10.3 პროცენტი შეადგინა. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებულ იპოთეკურ სესხებში 21.0 პროცენტიანი ზრდა დაფიქსირდა და 1.2 პროცენტული პუნქტით აღემატება წინა კვარტლის მნიშვნელობას, ხოლო უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული იპოთეკური სესხების ზრდა 2.7 პროცენტს შეადგენს, რაც 0.5 პროცენტული პუნქტით მაღალია წინა კვარტალთან შედარებით.

დიაგრამა 42: უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხების წლიური ზრდა

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

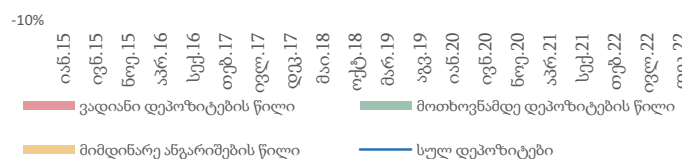
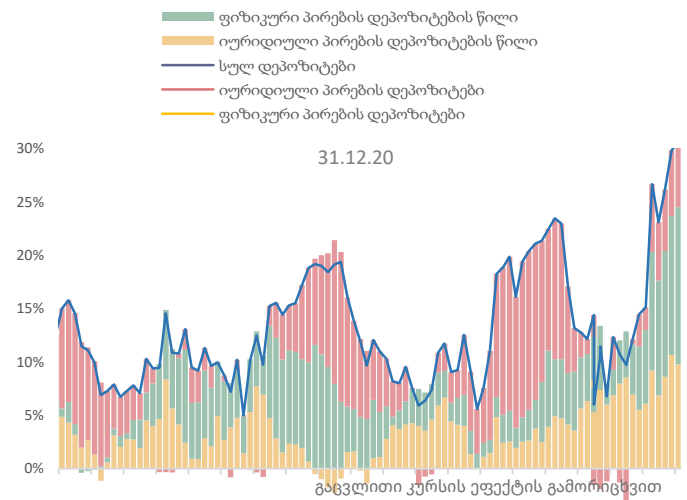
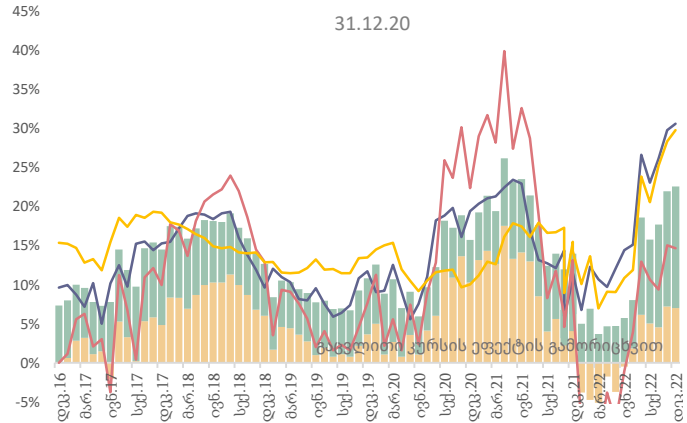
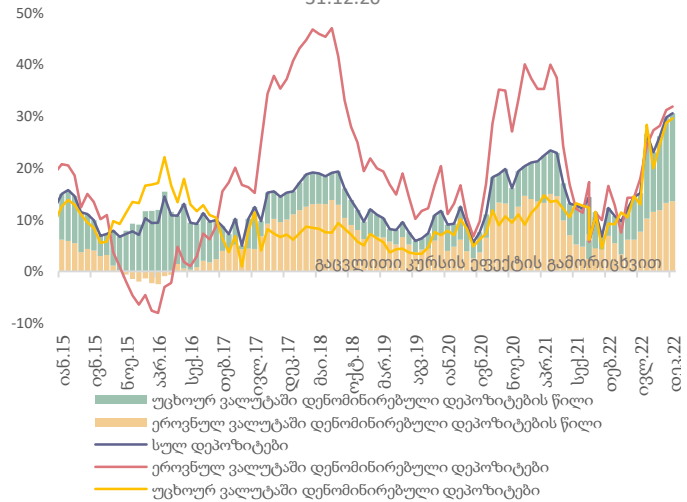
დეპოზიტების მიმოხილვა

მთლიანი დეპოზიტების ზრდა 2023 წლის 1 იანვარს, 2021 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 30.6 პროცენტს შეადგენს, რაც 3.2 პროცენტული პუნქტით აღემატება წინა კვარტლის შესაბამის მაჩვენებელს. ამის ძირითად მიზეზს წარმოადგენს როგორც ეროვნულ, ისე უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული დეპოზიტების ზრდა. ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებული დეპოზიტების წლიურმა ზრდამ 31.9 პროცენტი შეადგინა, ამავე პერიოდში კი უცხოური ვალუტით დენომინირებული დეპოზიტების წლიურმა ზრდამ 29.6 პროცენტი შეადგინა.

2023 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, ფიზიკური პირების დეპოზიტების ზრდამ 29.8 პროცენტი შეადგინა, ასევე იურიდიული პირების დეპოზიტების წლიურმა ზრდამ იმავე პერიოდში 14.6 პროცენტს გაუტოლდა.

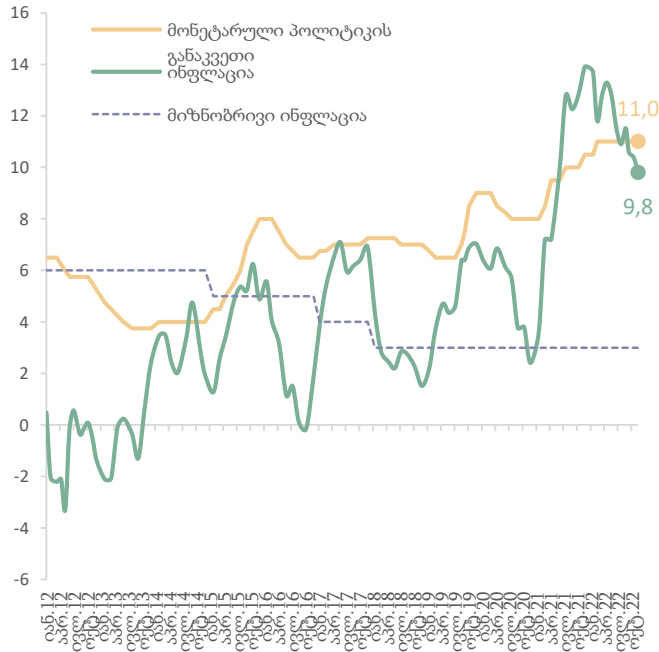
რაც შეეხება დეპოზიტების ზრდას ტიპების მიხედვით, ვადიან დეპოზიტებში, წლიური ზრდის ტემპმა შეადგინა 14.7 პროცენტი. რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშსა და მოთხოვნამდე დეპოზიტებს, მათ წლიურმა ზრდამ შეადგინა 32.3 და 52.3 პროცენტი.

დიაგრამა 43: დეპოზიტების წლიური ზრდა 31.12.20

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 44: ინფლაცია და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

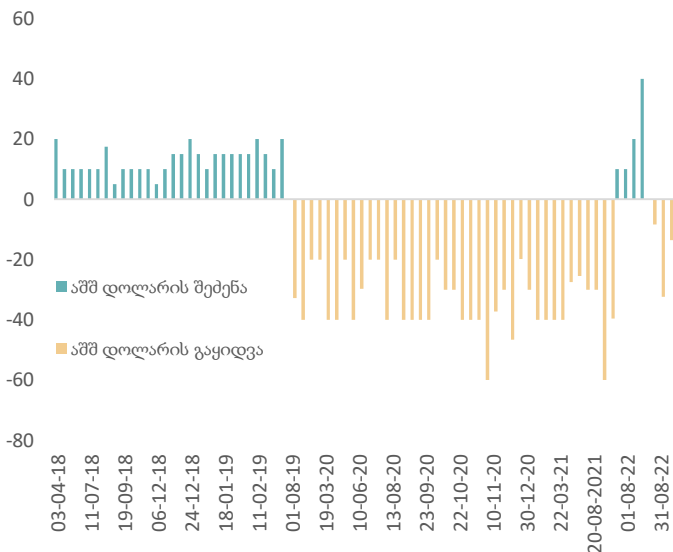
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა 2022 წლის მეოთხე კვარტალში ჩაატარა 2 სხდომა, ორივე შემთხვევაში რეფინანსირების განაკვეთი უცვლელად იქნა დატოვებული 11.0 პროცენტზე.

ეებ-ს მიხედვით, რუსეთის მიერ უკრაინაში შეჭრამ გლობალურად მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ცვლილებები გამოიწვია და პანდემიისგან წარმოქმნილი მოთხოვნა-პიწოდების დისბალანსი კიდევ უფრო მეტად კაამძაფრა. თუმცა ბოლო პერიოდში საერთაშორისო სასაქონლო ბაზრებზე ფასების დასტაბილურების ნიშნები იკვეთება. ევროკავშირის მიერ დაწესებული სანქციების შედეგად ნავთობპროდუქტების ფასებმა მოიკლო. ამავდროულად, საერთაშორისო ტრანსპორტირების ფასები სწრაფი ტემპით შემცირებას განაგრძობს, რაც იმპორტირებული პროდუქტების ფასებზეც უნდა აისახოს. საქართველოში ინფლაციამ პიკური პერიოდი უკვე გაიარა და მიუხედავად იმისა, რომ ის ჯერ კიდევ მაღალ დონეზეა და ნოემბერში 10.4 პროცენტი შეადგინა, მას შემცირების ტენდენცია აქვს. მოსალოდნელია, რომ, გაცვლითი კურსის გამყარების ფონზე, აღნიშნული გლობალური ტენდენციები ეტაპობრივად ადგილობრივ ბაზარსაც გადმოეცემა, რამაც ინფლაციის კიდევ უფრო შემცირებას უნდა შეუწყოს ხელი

2022 წლის მე-4 კვარტალში ეროვნულმა ბანკს 'სავალუტო ინტერვენციები აუქციონის მეშვეობით რ განუხორციელებია.

დიაგრამა 45: სებ-ის სავალუტო აუქციონზე აშშ დოლარით ვაჭრობის დინამიკა, მლნ

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

საპროცენტო განაკვეთები

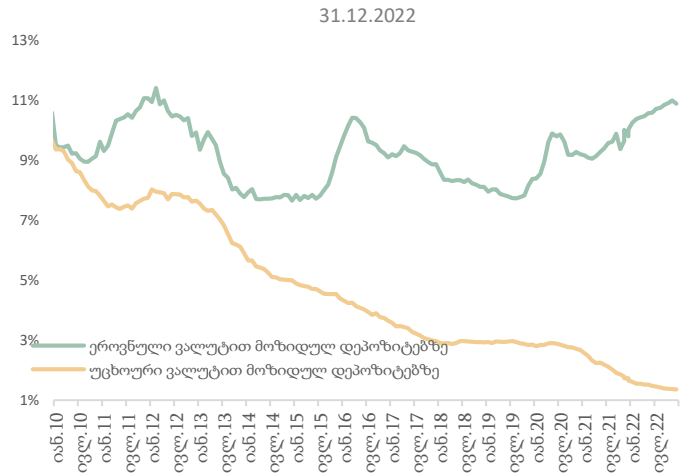
2023 წლის 1 იანვრისთვის, უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე საპროცენტო განაკვეთმა 1.4 პროცენტი შეადგინა, ხოლო ეროვნული ვალუტით 10.9 პროცენტს უტოლდება.

2023 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, იურიდიული პირების მიერ ეროვნულ ვალუტაში განთავსებულ დეპოზიტებზე საშუალო შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი 11.3 პროცენტს გაუტოლდა, ხოლო უცხოური ვალუტით - 1.7 პროცენტს. ამავე პერიოდში ფიზიკური პირების დეპოზიტებზე საშუალო წლიური საპროცენტო განაკვეთები უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე 1.4 პროცენტს, ხოლო ეროვნული ვალუტით - 10.9 პროცენტს შეადგენს.

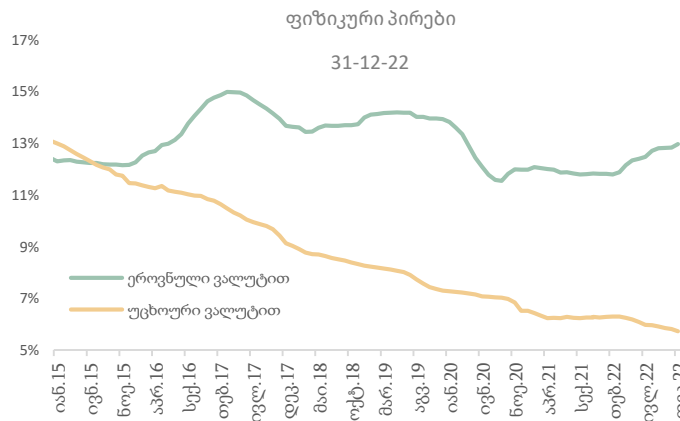
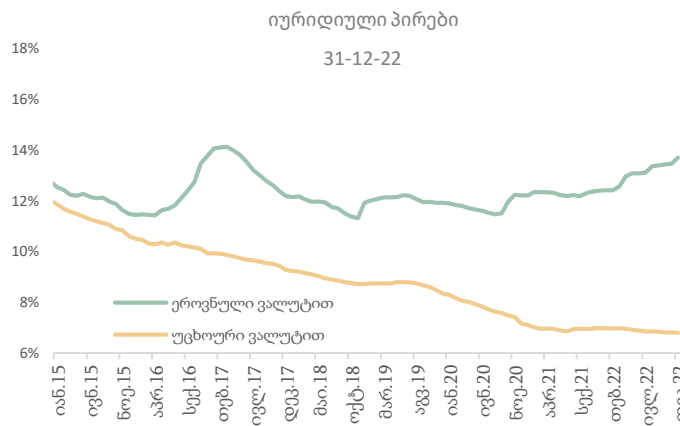
2023 წლის 1 იანვრის საშუალო წლიური შეწონილი საპროცენტი განაკვეთი მოკლევადიან სამომხმარებლო სესხებზე 16.7 პროცენტს გაუტოლდა (ეროვნული ვალუტით - 18.8 პროცენტი, ხოლო უცხოური ვალუტით - 6.5 პროცენტი). გრძელვადიან სამომხმარებლო სესხებზე საშუალო შეწონილ საპროცენტო განაკვეთს მნიშვნელოვანწილად ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებული სესხები განსაზღვრავს.

იურიდიულ პირებზე გაცემულ, ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებულ იპოთეკურ სესხებზე საპროცენტო განაკვეთი 2022 წლის 31 დეკემბერს 14.2 პროცენტს შეადგენდა, ხოლო უცხოური ვალუტით - 8.5 პროცენტს. ამავე პერიოდში ფიზიკურ პირებზე ეროვნულ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე საპროცენტო განაკვეთმა 13.3 პროცენტი შეადგინა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში - 6.3 პროცენტი.

დიაგრამა 46: საპროცენტო განაკვეთები დეპოზიტების ნაშთებზე

დიაგრამა 47: საპროცენტო განაკვეთები გაცემულ, უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილ სესხებზე

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

საინფორმაციო ფურცელი

პუბლიკაცია მომზადებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის დეპარტამენტის მიერ. პუბლიკაციაში მოცემული ინფორმაცია და აზრები წარმოადგენს ავტორების - მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის დეპარტამენტის ეკონომიკური გუნდის აზრებს და არ წარმოადგენს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ოფიციალურ პოზიციას. პუბლიკაციაში მოყვანილი ანალიტიკური ინფორმაცია ემსახურება საინფორმაციო მიზნებს და მოპოვებულია საჯარო წყაროებიდან. ანგარიშში მოცემული პროგნოზები და გაანგარიშებები არ უნდა იყოს მიღებული, როგორც დაპირება, მინიშნება და გარანტია.

